

Lastenkoteja koskeva tilatarveselvitys

5.10.2016

Sisällys

1	YHDYSHENKILÖT	5
2	NYKYTILANNE	6
2.1	NYKYINEN TOIMINTA.....	6
2.2	LAPSEN EDUN TOTEUTUMINEN MUUTOKSESSA	7
2.2.1	Sosiaalihuoltolain mukaiset tukitoimet ja avohuollon lastensuojelun sosiaalityön tukitoimet	8
2.2.2	Lastensuojelun avohuollon tukitoimena tehtävä sijoitus	9
2.2.3	Kiireellinen avohuollon sijoitus ja kiireellinen avohuollon tukitoimi	10
2.2.4	Huostaanotto	10
2.2.5	Sijaishuollon muodot	11
2.2.6	Eri sijoitusmuotojen kehitys Turussa vuosina 2013–2015	11
2.3	NYKYISET TOIMIPISTEET	13
2.4	HENKILÖKUNTA – VALVIRAN VALVONTAOHJELMA	16
2.5	ASIAKASMÄÄRÄT JA HOITOKUSTANNUKSET	16
2.6	NYKYISTEN TILOJEN PUUTTEET JA TILANNE	18
2.6.1	Luostarinkadun lastenkoti	18
2.6.2	Vakka-Suomentien lastenkoti	19
2.6.3	Virusmäentien lastenkoti	20
2.6.4	Makslankadun lastenkoti	20
2.6.5	Moikoisten lastenkoti	21
2.6.6	Puolukkatien lastenkoti	21
2.6.7	Lakkatien lastenkoti	22
2.6.8	Mäntymäen perhekeskus	22
2.6.9	Pienten lasten vastaanottokoti	23
3	TOIMINNAN MUUTOS JA SEN SEURAUKSET	23
3.1	PALVELURAKENTEEN TAPAHTUVAT MUUTOKSET.....	23
3.2	YMPÄRIVUOROKAUTINEN PERHEKUNTOUTUS.....	24
3.2.1	Perhekuntoutus Turussa	25
3.2.2	Perheitä kuntouttava osasto: Luostarinkadun lastenkodin osasto 2	25
3.3	VANHEMPI – LAPSI YHTEISSIJOITUS	26
3.3.1	Pienten lasten vastaanottokoti – Tähtelä -osasto	27
3.4	PÄIVYSTYSPERHEYKSIKKÖ.....	28
3.5	YMPÄRIVUOROKAUTINEN LAITOSHOITO.....	29
3.5.1	Kahden lastenkodin yhdistäminen (Vakka-Suomi ja Virusmäki)	29
3.5.2	Luostarinkadun lastenkodin osasto 1	30
4	TILOJEN VAATIMUKSET	31
4.1	PERHEITÄ KUNTOUTTAVA YKSIKKÖ.....	31
4.1.1	Henkilökunnan tilat	31
4.1.2	Neliömääräykset koskien asiakkaiden tiloja	32
4.1.3	Huomioita tiloista sekä turvallisuudesta	32
4.2	PÄIVYSTYSPERHEYKSIKKÖ.....	32
4.3	YMPÄRIVUOROKAUTINEN LAITOSHOITO.....	34
4.3.1	Kahden pienen yksikön yhdistäminen uudisrakennukseksi	34
4.3.2	Moikoisten ja Makslankadun lastenkotien muuttaminen 14 -paikkaisesta yksiköstä 12 -paikkaiseksi	36
5	TARPEEN RATKAISU	36
5.1	PERHEITÄ KUNTOUTTAVA YKSIKKÖ.....	36
5.1.1	Pienten lasten vastaanottokoti	36

5.1.2	Perheiden kuntouttaminen	37
5.2	YMPÄRIVUOROKAUTINEN LAITOSHOITO.....	38
5.2.1	Moikoisten lastenkodin tontti (Moikoistenkatu 7)	38
5.2.2	Puolukkatie 11	38
6	TALOUDELLISET VAIKUTUKSET	39
6.1	PERHEITÄ KUNTOUTTAVA YKSIKKÖ.....	39
6.1.1	Pienten lasten vastaanottokoti	39
6.1.2	Perheiden kuntouttaminen	40
6.2	PÄIVYSTYSPERHEYSIKKÖ.....	40
6.3	YMPÄRIVUOROKAUTINEN LAITOSHOITO.....	40
6.4	VAPAUTUVAT TILAT.....	41
7	PALVELUN JÄRJESTÄMISTAPAEHDOTUS	41
8	YHTEENVETO	42
8.1	TOIMENPITEET TIIVISTETYSTI	42

TILATARVESELVITYS

Hyvinvointitoimiala esitti Strateginen tilojen ohjaus -vastuualueelle pyynnön käynnistää Turun kaupungin omia lastenkoteja koskeva tilatarveselvitys. Vs. tilajohtaja teki tilatarveselvityksen käynnistämisestä päätöksen 26.11.2015.

Lastenkoteja koskevan tilatarveselvityksen laatimisesta on vastannut työryhmä, johon ovat kuuluneet hyvinvointitoimialalta perhe- ja sosiaalipalvelujen palvelualuejohtaja Sirpa Kuronen, lastensuojelun sijaishuollon toimistopäällikkö Eira Virolainen, lastenkodin johtaja Timo Pietilä, hallintoylihoitaja Taina Soini, kiinteistöliikelaitos/tilapalveluista projektipäällikkö Jouni Anttila sekä konsernihallinto/strateginen tilojen ohjaus -vastuualueelta tilacontroller Johanna Aarnio. Puheenjohtajana toimi Johanna Aarnio. Lisäksi tilatarveselvityksessä on ollut mukana asiantuntijoita mm. ympäristötoimialalta sekä kiinteistöliikelaitokselta.

Sijaishuollon sosiaalityölle vuosille 2016 ja 2017 asetetut strategiset tavoitteet sekä lastensuojelulain ja sosiaalihuoltolain muutokset asettavat kehittämistarpeita Turun lastensuojelun avo- ja sijaishuollon palvelurakenteeseen. Muutokset asettavat etusijalle lapsen ja tämän perheen tukemisen perheen omassa asuinympäristössä. Lakimuutoksilla haetaan lastensuojelun painopisteen siirtämistä korjaavasta lastensuojelusta ennaltaehkäiseviin ja avohuollon tukimuotoihin sekä ostopalveluiden vähentämiseen. Vastanottokotien ja pitkäaikaislaitosten toiminnalliset muutokset tukevat muutosta siten, että työskentelyyn otetaan mukaan lapsen lisäksi vanhemmat, sisarukset ja lähiverkostot. Lapsen yksin sijoittamisen sijaan siirrytään työskentelemään koko perheen ja lapsen läheisten kanssa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Em. työmuotojen avulla pyritään ehkäisemään pitkäaikaisia sijoituksia kodin ulkopuolelle monipuolistamalla omia palveluita.

Tilatarvekartoituksen yhteydessä on tarkasteltu kiinteistöjen soveltuvuuden lisäksi vastaanottokotien ja pitkäaikaislaitosten toiminnallisista muutoksista aiheutuvia tilatarpeita. Osa lastenkodeista toimii vanhoissa kiinteistöissä, tilat ovat sokkeloiset ja toiminta tapahtuu monessa eri kerroksessa. Tilojen puutteet asettavat haasteita työturvallisuudelle ja lasten turvallisuudelle valvonnan näkökulmasta.

Tarkoituksena on, että Luostarinkadun lastenkodin osasto 2 muutetaan perheitä kuntouttavaksi työryhmäksi. Toiminnallisella muutoksella tavoitellaan ostopalvelusäästöjä. Tällä hetkellä kaikki laitosmuotoinen ympärivuorokautinen ja kotiin päin tehtävä perhekuntoutus hankitaan ostopalveluna, vuosittain n. 3,4 M€:lla. Toiminnallisella muutoksella tavoitellaan myös nykyistä monipuolisempaa palveluketjua ja joustavampaa yhteistyötä Turun omien perheiden kanssa työskentelevien työryhmien välille. Perheitä kuntouttavan yksikön tukikohta tulee Mäntymäen perhekeskuksen yhteyteen. Perheitä kuntoutetaan toiminnan alkuvaiheessa heidän omilla kodeissaan. Koska tavoitteena on ostopalveluiden vähentäminen ja ympärivuorokautisen perhekuntoutuksen tuottaminen omana toimintana, on tarkoituksenmukaista vuokrata toiminnalle TVT Asunnot oy:ltä (myöhemmin TVT) 2–3 asuntoa perheille ympärivuorokautista kuntouttamista varten (nk. Tovi-koteja). Tämä on ajankohtaista, kun työryhmä on ”ajettu sisään” perheiden kodeissa tehtävänä työhön. Perheitä kuntoutetaan näissä asunnoissa noin 6–9 kuka kerrallaan.

Luostarinkadun 2. osaston muuttuessa perheitä kuntouttavaksi yksiköksi, on tarkoituksenmukaista siirtää 1. osaston lapset muihin kaupungin omiin lastenkoteihin yhdessä omahoitajan kanssa. Tällöin Luostarinkadun lastenkoti tyhjenee kokonaisuudessaan kevään 2017 aikana. Tämän jälkeen se voidaan luovuttaa kiinteistökehitykselle.

Perhehoidon lisääntyessä Turun omiin lastenkoteihin sijoitetaan jatkossa yhä vaativampihoidoittavia lapsia. Turun omat pienet 7 -paikkaiset lastenkodit toimivat tiloissa, joita ei ole suunniteltu vaikeahoitoisten ja moniongelmaisten lasten hoitopaikaksi. Hoitohenkilökunnan osaamista ja henkilöstörakennetta vahvistamalla mahdollistuu vaikeahoitoisten lasten sijoittaminen omiin lastenkoteihin lähelle lapsen perhettä ja verkostoja. Myös tilojen ja sijainnin tulee vastata siihen, että työtilat vastaavat käytännöllisyydeltään ja turvallisuudeltaan nykyaikana lastenkodeille asetettuja vaatimuksia. Jo olemassa olevien pitkäaikaista

sijaishuoltoa antavien lastenkotien henkilöstörakenteen vahvistaminen ja toimintatapojen kehittäminen on osa laajempaa sijaishuollon sosiaalityön kehittämistä.

Virusmäentien ja Vakka-Suomentien lastenkodit ovat molemmat 7 -paikkaisia. Tiloiltaan ne eivät vastaa tarkoitustaan mm. lasten ja hoitohenkilöstön turvallisuusvaatimuksia. Yksiköt on tarkoitus korvata uudella ympärivuorokautisen hoidon yksiköllä, joka tulee joko Moikoisten tai Puolukkatien lastenkodin yhteyteen. Yksikkö on uudisrakennus.

1 YHDYSHENKILÖT

Konsernihallinto/Strateginen tilojen ohjaus -vastuualue:
Johanna Aarnio
tilacontroller
Yliopistonkatu 27 a
20100 TURKU

Kiinteistöliikelaitos/Tilapalvelut:
Jouni Anttila
projektipäällikkö
Yliopistonkatu 90
20100 TURKU

Hyvinvointitoimiala:
Taina Soini
hallintoylihoitaja
Yliopistonkatu 30
20100 TURKU

Sirpa Kuronen
palvelualuejohtaja
Yliopistonkatu 30
20100 TURKU

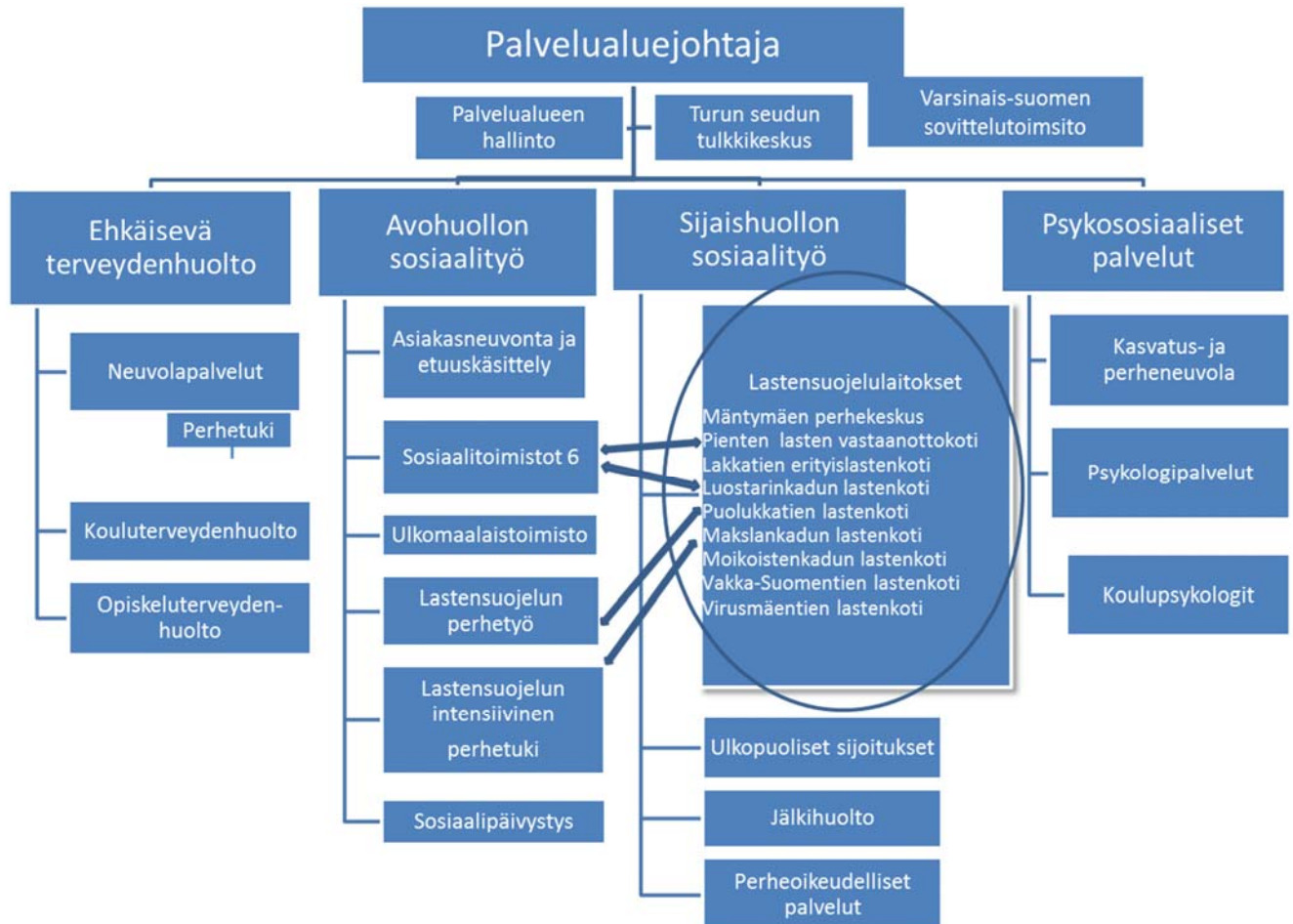
Eira Virolainen
toimistopäällikkö
Aninkaistenkatu 1
20100 TURKU

Timo Pietilä
Luostarinkadun lastenkodin johtaja
Luostarinkatu 5
20700 TURKU

2 NYKYTILANNE

2.1 NYKYINEN TOIMINTA

Kuvassa 1 on esitetty hyvinvointitoimialan sosiaalityön organisaatorakenne. Lastenkoteja koskeva tilatarveselvitys keskittyy kuvioon merkittyyn perhe- ja sosiaalipalveluiden toimintoihin.

Kuva 1, Hyvinvointitoimialan sosiaalityön organisaatorakenne

Turun kaupungilla on vahva oma lastensuojelun laitosverkosto, joka ei enää kaikilta osin rakennuskannaltaan vastaa nykyisiin lastensuojeluun vaatimuksiin, eikä mahdollista palvelujen kehittämistä. Huostaan otettuja lapsia sijoitetaan omien pitkäaikaislaitosten lisäksi perhehoitoon ja ulkopuolisiin laitoksiin.

Lastensuojelun sijaishuollon sosiaalityö huolehtii pitkä- ja lyhytaikaisesti kodistaan pois sijoitetun lapsen sosiaalityöstä. Lapsen sijoitus voidaan tehdä lastensuojelun avohuollon tukitoimenpiteenä, kiireellisenä sijoituksena tai huostaanoton kautta.

Vastaanottokodit ja lastenkodit kuuluvat sijaishuollon palveluihin. Vastaanottokodeissa työskennellään avohuollon tukitoimena tai kiireellisesti sijoitetun lapsen ja tämän perheen kanssa. Tavoitteena on lapsen kotiuttaminen ja perheen tarvitsemien tukitoimien kartoittaminen. Jos lapsen tilanne vaatii huostaan ottamisen, vastaanottokodissa arvioidaan lapsen tarpeet pitkäaikaisessa sijaishuoltopaikassa.

Turun kaupungilla on seitsemän omaa lastenkotia, jotka toimivat huostaan otettujen lasten pitkäaikaisina sijaishuoltopaikkoina. Omiin laitoksiin voidaan sijoittaa lapsia myös avohuollon sijoituksena ja kiireellisesti esim. tilanteessa, että lapsi odottaa huostaanottopäätöksen vahvistamista. Omissa pitkäaikaisissa lastenkodeissa on huoneita 85 lapselle, virallinen paikkaluku on 92.

Lastensuojelu on tiukasti lainsäädännöllä ohjattua. Keskeisiä toimintaa ohjaavia lakeja ovat seuraavat:

- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/81
- Lastensuojelulaki 417/2007
- Perhehoitolaki 510/2016
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014

Huostassa olevat lapset poikkileikkaus 28.12.2015	lapsimäärä
omat laitokset	70
ostopalvelulaitokset	105
sis. Sos.lapsikylään sijoitetut lapset	19
ammattilliset perhekodit (perhekotilupa)	30
perhehoito	167
huostaanotettuja lapsia yhteensä	372

avohuollon ja kiireelliset sijoitukset poikkileikkauspäivä 28.12.2015	lapsimäärä
Avohuollon pitkäaikaiset sijoitukset omiin laitoksiin	7
Kiireelliset sijoitukset omiin pitkäaikaisiin laitoksiin	2

Huostassa vuoden aikana olleet lapset	lapsimäärä
omat laitokset	88
ostopalvelulaitokset	139
ammattilliset perhekodit (perhekotilupa)	31
perhehoito	186
huostaanotettuja lapsia yhteensä	444

Taulukossa 1 on esitetty kussakin sijoitusmuodossa olevien lasten määrä poikkileikkauspäivänä. Huostassa vuoden aikana olleet lapset -taulukossa on vuoden aikana kussakin sijoitusmuodossa olleiden lasten määrä.

2.2 LAPSEN EDUN TOTEUTUMINEN MUUTOKSESSA

Lastensuojelun muutosta suunniteltaessa on lapsen ja perheen näkökulma ja osallisuus syytä huomioida erityisen tarkkaan suunnittelun eri vaiheissa. Tässä tilatarveselvityksessä kyse on muutoksista, jotka liittyvät tiloihin, joissa sijoitetut lapset ja heidän perheensä elävät arkeaan. Tästä syystä on erityisen tärkeää, että suunnitelluista muutoksista on informoitu lapsia ja heidän perheitään. Myös työntekijöiden informointiin on kiinnitetty erityistä huomiota.

Kehittämistyössä on pyritty varautumaan niihin tukitoimenpiteisiin, mitä yksittäiset lapset tai kokonaiset työyksiköt tulevat muutoksessa tarvitsemaan. Tavoitteena on ollut ennakoida muutostilanteita ja suunnitella muutokset siten, että muutokset eivät näyttäyty työntekijöille, lapsille tai heidän perheilleen uhkana. Suunnittelussa ovat olleet mukana paitsi yksiköiden työntekijät, myös lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä, sijoittajasosiaalityöntekijät ja yksiköiden esimiehet.

Sijaishuollon sosiaalityön yksiköille on tilatarvekartoituksen edetessä ja suunnitelmien täsmentyessä järjestetty informaatiotilaisuudet kesäkuussa 2016. Tilaisuuksissa yksiköiden esimiehillä ja työntekijöillä sekä työsuojelulla on ollut mahdollisuus kommentoida ja esittää kysymyksiä suunnitteilla oleviin muutoksiin. Tilatarvetyöryhmän suunnitelma on esitetty avohuollon sosiaalityön esimiehille elokuussa 2016. Yhteistoimintalakiin liittyvät kokoukset on pidetty syyskuussa 2016.

Työskentelyä sijaishuollon esimiesten ja muutoksessa olevien yksiköiden kanssa jatketaan lokakuussa 2016, kun suunnitelmaa koskevat päätökset on tehty.

2.2.1 Sosiaalihuoltolain mukaiset tukitoimet ja avohuollon lastensuojelun sosiaalityön tukitoimet

Lapsen palvelutarpeen arviointi tulee aloittaa, kun sosiaaliin saapuu pyyntö palvelutarpeen selvittämisestä, muu yhteydenotto tai lastensuojeluilmoitus. Lastensuojeluilmoitukset ja pyynnöt palvelutarpeen arvioimiseksi otetaan vastaan sosiaalipäivystyksessä, joka arvioi asian kiireellisyyden. Mikäli asia ei vaadi välittömiä tai kiireellisiä toimenpiteitä, varaa sosiaalipäivystys lapselle ja vanhemmille ajan sosiaalityöntekijältä palvelutarpeen arvioimiseksi.

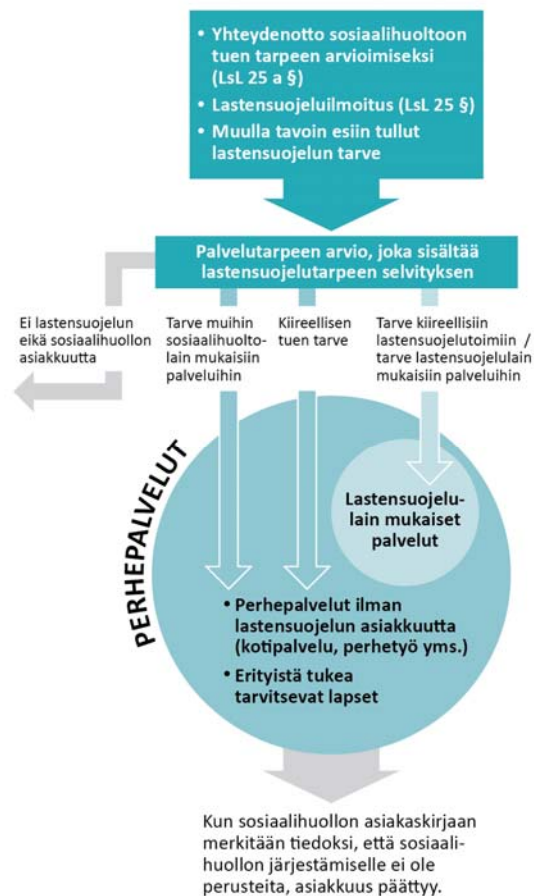
Palvelutarpeen arviossa sosiaalityöntekijä arvioi, tarvitseeko lapsi lastensuojelun palveluja vai riittävätkö sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut tukemaan lapsen kehitystä. Tukitoimet ovat suunnitelmallisia ja niiden tarvetta arvioidaan säännöllisin väliajoin. Sosiaalihuoltolain mukaisina palveluina voidaan myöntää mm. kotipalvelua, perhetyötä, tukihenkilö, tukiperhe tai ohjata vanhemmat tai lapsi järjestöjen ylläpitämiin vertaistukiryhmiin.

Lastensuojelun avohuollon tukitoimia:

Lastensuojelun avohuollon tukitoimina käytetään osin samoja palveluja kuin sosiaalihuoltolain mukaisestikin. Sosiaalityöntekijän tapaamisten, taloudellisen tuen myöntämisen harrastukseen, tukihenkilön, tukiperheen lisäksi voidaan lastensuojelun tukitoimena käyttää ammatillisia tukihenkilöitä tai tukiperhettä. Ammatillisuus tarkoittaa sitä, että tukihenkilöllä tai toisella tukiperheen vanhemmalla on sosiaali-, ja terveydenhuollon ammatillinen pätevyys ja kokemusta erityislasten kanssa toimimisesta.

Lastensuojelun perhetyö ja lastensuojelun intensiivinen perhetuki on suunnitelmallista muutostyötä, jossa työskentelylle asetetaan tavoitteet. Niiden toteutumisesta tulisi seurata säännöllisesti. Tuki voi olla lyhytaikaista tai se voi kestää pitkään, perheen tarpeista ja sitoutuneisuudesta riippuen.

Mikäli kunnan omat palvelut eivät riitä, voidaan lastensuojelun avohuollon tukitoimia hankkia ostopalveluna. Perheen kotona toteutettavat palvelut ovat ensisijaisia lapsen tai koko perheen kodin ulkopuoliseen sijoitukseen nähden. Kotiin ostettavia palveluita ovat esim. perhetyö, lapsen tukitoimien arviointi, vanhemmuuden tukeminen, kotona tehtävä perhekuntoutus tai vanhemmuuden arviointi.

Kuva 2. Lastensuojelun prosessi 2015 (Kuuden suurimman kaupungin lastensuojelun palvelujen ja kustannusten vertailu vuonna 2015)

2.2.2 Lastensuojelun avohuollon tukitoimena tehtävä sijoitus

Koko perheen sijoitus - perhekuntoutus

Avohuollon tukitoimena tapahtuva sijoitus on rajattu, tuen tarvetta arvioiva tai kuntouttava jakso. Se on suunnitelmallinen tukitoimi, joka järjestetään asiakassuunnitelmassa tarkoitettulla tavalla. Avohuollon sijoituksen tulisi tapahtua ensisijaisesti siten, että lapsi sijoitetaan yhdessä vanhempansa tai muun hänen hoidostaan ja kasvatuksesta vastaavan henkilön kanssa. Koko perheen sijoitus voi tapahtua laitoksessa tai sitä voidaan järjestää perhehoidossa. Sijoitus voi liittyä myös perheen aikuiselle annettavaan hoitoon (esim. päihdeperhekuntoutus), jolloin voi olla tarkoituksenmukaista, että lapsi voi jatkaa yhdessä asumistaan vanhempansa kanssa. Jos lasta ei voida sijoittaa lapsen edun mukaisesti yhdessä hänen vanhempansa, huoltajansa tai muun hänen hoidostaan ja kasvatuksesta vastaavan henkilön kanssa, voidaan lapsi sijoittaa avohuollon tukitoimena lyhytaikaisesti myös yksin.

Turun kaupungilla ei tällä hetkellä ole omaa ympärivuotokautiseen perhekuntoutukseen erikoistunutta yksikköä. Koko perheen kuntoutuksia ostetaan pääosin palveluntuottajilta Turusta ja Turun ympäristökunnista. Yksittäisiä vanhempi – lapsi sijoituksia perhehoitoon tai vastaanottokotiin on kyetty tekemään.

Lapsen sijoitus yksin

Toisinaan perheen kotona toteutettavat tukitoimet tai koko perheen sijoitus ja kuntoutus eivät ole tarkoituksenmukaisia tai mahdollisia. Tällöin voidaan päätyä lapsen sijoittamiseen kodin ulkopuolelle. Mikäli lapsi joudutaan sijoittamaan yksin, sijaishuoltopaikka on ensisijaisesti Turun oma vastaanottokoti tai päivystysperhe. Avohuollon sijoituksen aikana on mahdollista tehdä lapsen tutkimus- ja arviointi, jona aikana lapsen ja perheen tarvitsemat tukitoimet arvioidaan. Mikäli sijoituksen aikana on päädytty huostaanoton valmistelun aloittamiseen, arvioidaan

lapsen sijaishuollon aikaiset tarpeet. Avohuollon sijoituksen aikana työskennellään suunnitelmallisesti tavoitteena lapsen palaaminen omaan kotiinsa. Avohuollon sijoitus kestää keskimäärin kolme kuukautta. Sijoituksen lopulla työskentely suunnataan laitoksesta lapsen ja tämän perheen kotiin siten, että lapsi voi olla sijoituksen loppuajan omassa kodissaan, jonne laitoksen työryhmä jalkautuu. Pienten lasten avohuollon sijoitukset pyritään tekemään vastaanottokodin sijasta päiväystyöperheisiin.

2.2.3 Kiireellinen avohuollon sijoitus ja kiireellinen avohuollon tukitoimi

Avohuollon sijoitus on 1.4.2015 lähtien ollut mahdollista myös silloin, kun huostaanoton edellytykset täyttyvät. Lapselle voidaan järjestää nk. kiireellinen avohuollon sijoitus kiireellisen sijoituksen sijaan. Kiireellinen avohuollon sijoitus voidaan tehdä vain yhteistyössä lapsen ja huoltajien kanssa.

Jos lapsi tarvitsee huostaanoton kriteerien täytyessä kiireellisesti apua, voidaan avohuollon tukitoimia järjestää kiireellisesti edellyttäen, että tukitoimet ovat lapsen edun mukaisen huolenpidon toteuttamiseksi sopivia, mahdollisia ja riittäviä (Lastensuojelulaki 37 b §, Finlex).

Avohuollon tukitoimena järjestettävän sijoituksen lähtökohtana on lapsen ja perheen kuntoutuminen, ei pitempiaikainen sijoitus kodin ulkopuolelle. Jos lapsen kodin ulkopuolisen sijoituksen tarve jatkuu yli kolme kuukautta, on selvítettävä sijoituksen jatkamisen edellytykset ja sen vaihtoehdot, kuten mahdollinen sijaishuollon tarve. Jos avohuollon sijoitusta jatketaan, tilanne tulee arvioida uudelleen jälleen kolmen kuukauden kuluttua (Lastensuojelulaki 37 a § 3,). Lapselle tulee turvata ihmissuhteiden pysyvyys, eikä häntä tule siirtää epätarkoituksenmukaisesti kodin ja sijoituspaikan välillä. (Lastensuojelun käsikirja).

Lastensuojelulain mukaan avohuollon tukitoimet ovat aina ensisijaisia, joten mikäli lapsen ongelmiin voidaan vastata riittävällä tavalla avohuollon keinoin, on niitä järjestettävä. Joissakin tilanteissa erityisesti täysi-ikäisyyttä lähestyvien lasten avohuollon sijoitus voi olla onnistunein ratkaisu. Tällöin lapsen sijoitus yksin voi kestoltaan olla pitempiaikainen. Lapsella on oikeus jälkihuoltoon, jos sijoitus on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään puoli vuotta ja kohdistunut lapseen yksin.

Sijoituksen aikana tulee perhettä kuntouttaa ja tarjota ratkaisuja siten, että lapsi voi palata mahdollisimman nopeasti takaisin kotiin. Sijoitusta voidaan käyttää perheen lyhytaikaisissa kriiseissä (avioero, murrosiän vaikeudet) tai yhtälailla pitempiaikaisten ongelmien selvittelyssä (mielenterveysongelmat, vanhemmuuteen liittyvät kysymykset, päihteiden väärinkäyttö). (Lastensuojelun käsikirja)

Kiireellinen sijoitus

Jos lapsi on välittömässä vaarassa, lapselle voidaan järjestää kiireellisesti sijaishuoltona hänen tarvitsemansa hoito ja huolto. Kiireellinen sijoitus voi kestää korkeintaan 30 vuorokautta ja sitä voi perustellusta syystä jatkaa 30 vuorokaudella. Kiireelliset sijoitukset tehdään pääosin Turun omiin vastaanottokoteihin tai päiväystyöperheisiin. Sosiaalipäivystys arvioi päätöstä tehdessään, onko avohuollon sijoitus mahdollinen kiireellisen sijoituksen sijaan. Avohuollon tukitoimena tapahtuva sijoitus edellyttää vanhempien ja yli 12 -vuotiaan lapsen suostumuksen sekä sen, että sijoituksen aikana ei tarvita rajoituspäätöksiä.

2.2.4 Huostaanotto

Huostaanotto on lastensuojelun viimeisin keino turvata lapsen kasvu ja kehitys. Se on toimenpide, jossa puututaan voimakkaasti lapsen perustuslaissa säädettyihin oikeuksiin.

Lapsi on otettava sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen huostaan ja järjestettävä hänelle sijaishuolto

- jos puutteet lapsen huolenpidosta tai muut kasvuolosuhteet uhkaavat vakavasti vaarantaa lapsen terveyttä tai kehitystä tai

- jos lapsi vaarantaa vakavasti terveyttä tai kehitystään käyttämällä päihteitä, tekemällä muun kuin vähäisenä pidettävän rikollisen teon tai muulla niihin rinnastettavalla käyttäytymisellään vaarantaa kehitystään tai terveyttään.

Huostaanottoon ja sijaishuoltoon järjestämiseen voidaan kuitenkin ryhtyä vain

- jos avohuollon tukitoimet eivät ole lapsen edun mukaisen huolenpidon toteuttamiseksi sopivia tai mahdollisia, taikka ne ovat osoittautuneet riittämättömiksi ja
- jos sijaishuollon arvioidaan olevan lapsen edun mukaista

Huostaanottoon ja sijaishuoltoon turvaututaan vain, jos kodin olosuhteet tai lapsen oma käyttäytyminen uhkaavat vaarantaa vakavasti lapsen terveyttä tai kehitystä, ja jos avohuollon tukitoimet eivät ole olleet mahdollisia, sopivia tai ne ovat osoittautuneet riittämättömiksi. On myös arvioitava, että sijaishuolto on lapsen edun mukaista.

Huostaanottotilanteissa asiasta neuvotellaan lapsen, hänen vanhempiansa ja huoltajiensa kanssa. Kuten kaikessa lastensuojelutyössä, myös huostaanottovaiheessa pyritään hyvään yhteistyöhön perheen kanssa. Huostaanoton arvioinnin tulee kuitenkin olla lapsilähtöistä ja tapahtua lapsen näkökulmasta. Laadultaan hyvässä huostaanotossa sekä lapsen että vanhempien toivomukset, mielipiteet ja kulttuuritausta on otettu huomioon.

Huostaanottotarpeen arvioimiseksi voidaan pyytää lausuntoja lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntijoilta, kuten päivähoitosta, koulusta, perheneuvolasta tai terveydenhuollosta. Sosiaalityöntekijällä on oikeus saada asiantuntija-apua muilta viranomaisilta ja asiantuntijoilta.

2.2.5 Sijaishuollon muodot

Perhehoidolla tarkoitetaan lapsen sijoittamista sijaisperheeseen. Sijoitus voidaan tehdä akuuttina kriisisijoituksena tai pitkäaikaisesti. Perhehoitajalle maksetaan perhehoitolain mukaisesti hoitopalkkio ja kulukorvaus. Hoitopalkkion ja kulukorvauksen määrä vahvistetaan vuosittain sosiaali- ja terveystalokunnassa. Perhehoitajia rekrytoidaan Turusta ja Turun ympäristökunnissa asuvista tavallisista lapsiperheistä, joiden arki on ennakoitua ja lapsen kehitystä tukevaa. Perhehoitaja voi valikoitua sijoitustilanteessa myös lapsen läheisverkostosta. Arvion läheisperheen sopivuudesta toimia perhehoitajana tekevät sosiaalityöntekijät työparina. Perhehoitaja saa aina valmennuksen perhehoitajana toimimiseen. Perhehoidon ja päivähoitoperhehoidon valmennus tuotetaan ostopalveluna. Perhehoitoa hankitaan myös ostopalveluna, vuositasolla n. 1 M€:lla. Ostopalveluna hankitussa perhehoidossa palveluntuottajalle maksetaan hoitovuorokausimaksu, joka kattaa perhehoitajalle maksettavat palkkiot sekä perhehoitajan tiiviin tuen, joka on erityisen tärkeää sijoitettaessa vaativahoitoisia lapsia perhehoitoon.

Omien lastenkotien toimintakulut ovat vuonna 2015 olleet n. 11,4 M€. Vastaanottokotien osuus toimintakuluista on n. 4 M€. Mikäli omat pitkäaikaiset lastenkodit eivät sovellu sijoitettavan lapsen pitkäaikaiseksi sijaishuoltopaikaksi, voidaan lapsi sijoittaa ulkopuoliseen laitokseen ostopalveluna. Sijaishuollon ostopalvelut on kilpailutettu ja puitesopimukset on solmittu palveluntuottajien kanssa 31.12.2016 asti. Uuden kilpailutuksen tarjouspyynnöt on julkaistu syyskuussa 2016. Puitesopimuspaikkojen lisäksi lapsen tarpeisiin soveltuvia sijaishuoltopaikkoja hankitaan suorahankintana. Sijaishuollon huostaan otettujen ostopalveluiden kustannukset ovat tammi-toukokuussa 2016 olleet yhteensä n. 3,2 M€, arvioidut kustannukset vuonna 2016 ovat 9,6 M€.

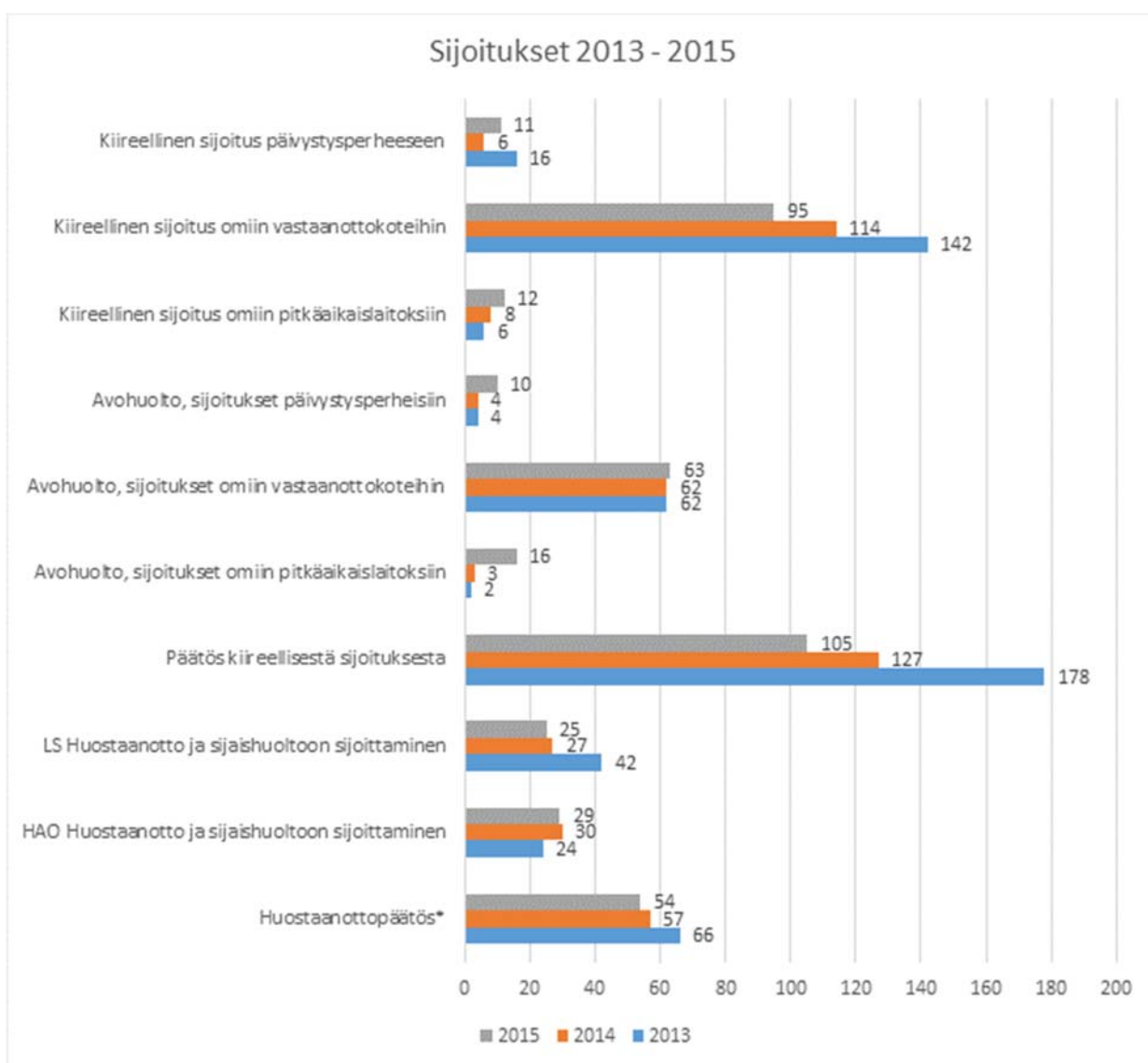
2.2.6 Eri sijoitusmuotojen kehitys Turussa vuosina 2013–2015

Kiireellisten sijoitusten määrä on vähentynyt Turussa lähes puoleen vuodesta 2013. Avohuollon sijoitusten lukumäärä on noussut jonkin verran vuodesta 2013. Osan avohuollon sijoituksista on tehnyt sosiaalipäivystys, jolloin perheen kriisitilanteessa on päädytty akuuttiin avohuollon sijoitukseen. Sijoituspäätös on tehty yhteistyössä lapsen ja tämän perheen kanssa.

Alle kouluikäisten lasten sijoitukset kodin ulkopuolelle ovat vähentyneet jonkin verran vuodesta 2014. Tavoitteena on, että alle kouluikäistä lasta ei sijoiteta yksin laitostenmuotoiseen sijaishuoltopaikkaan, vaan sijoitus tapahtuu päivähoitoperheeseen. Päivystysperheiden käytön lisääntyessä tarve laitostenmuotoiselle ympärivuorokautiselle

sijoitukselle vähenee edelleen. Sijoitustarvetta arvioitaessa on aiempaa useammin huomioitava myös mahdollisuus lapsen ja vanhemman yhteissijoitukselle. Ennen sijoitusta tulee selvittää mahdollisuus akuutteihin avohuollon tukitoimiin, jotka toteutetaan perheen omassa kodissa. (Taulukot 2 ja 3)

Omiin pitkäaikaislaitoksiin kiireellisesti sijoitettujen ja avohuollon sijoituksella sijoitettujen lasten määrä on noussut vuonna 2015. Omia pitkäaikaislaitosten vapaana olevia paikkoja on pyritty käyttämään tehokkaasti, mikä on joissakin tapauksissa johtanut siihen, että omaan pitkäaikaislaitokseen kiireellisesti tai avohuollon sijoituksena sijoitettu lapsi on saanut kyseisestä yksiköstä pidempiaikaisen sijaishuoltopaikan. Lapsen sijoittaminen kiireellisesti lastenkotiin, jossa asuu pitkäaikaisesti sijoitettuja lapsia, tulee arvioida tarkoin, koska kriisitilanteessa olevan lapsen sijoitus pitkäaikaisosastolle vaikuttaa siellä jo sijoitettuina olevien lasten vointiin. Avohuollon sijoituksissa pitkäaikaislaitos toimii parhaimmillaan tilanteessa, jossa lapsen tai nuoren omasta käyttäytymisestä johtuva epäsuotuisa kehitys saadaan katkaistua ja vanhemmat saavat tukea omaan kasvatustyöhönsä. Joissakin tapauksissa avohuollon sijoituksen aikana on kyetty tukemaan vanhempia hakeutumaan päihdehoitoon ja siten mahdollistamaan lasten paluun omaan kotiinsa. Tällöin sijoitus toimii lyhytaikaisena interventiona perheen tilanteeseen.

Taulukko 2, avohuollon sijoituksen, kiireelliset sijoitukset ja huostaanottojen määrät Turussa 2013–2015

Taulukko 3, avohuollon sijoituksen, kiireelliset sijoitukset ja huostaanottojen määrät Turussa 2013–2015

2.3 NYKYISET TOIMIPISTEET

Taulukossa 4 on esitetty toimipisteet osoite- ja omistajatietoineen, toimipisteen neliöt sekä 2016 sisäinen vuokra, kohteiden paikka- ja huoneiden lukumäärä.

toimipiste	yksikön osoite	omistus	neliöt (m ²)	vuokra €/kk (2016)	paikkaluku	huoneiden lkm
Mäntymäen perhekeskus	Luolavuorentie 1	omistus	2 123	26 398,73	24	18 ja 6 jalkautuva
Lakkatien erityislasternkoti	Lakkatie 11	omistus	888	17 400,76	18	18
Luostarinkadun lastenkoti	Luostarinkatu 5	omistus	610	7 129,35	14	12
Makslankadun lastenkoti	Makslankatu 4	omistus	536	6 631,18	14	12
Moikoisten lastenkoti	Moikoistenkatu 7	omistus	686	6 584,85	14	12
Puolukkatien lastenkoti	Puolukkatie 9	omistus	1 112	8 834,64	18	18
Vakka-Suomentien lastenkoti	Vakka-Suomentie 28	omistus	302	3 129,54	7	6
Virusmäentien lastenkoti	Virusmäentie 8	omistus	374	4 972,06	7	7
Pienten lasten vastaanottokoti	Vähä-Heikkiläntie 5	omistus	771	11 688,67	7	7 ja 7-10 päiväystyöperheet
YHTEENSÄ			7 402	92 769,78	123	123

Taulukko 4, Lastenkotien toimipisteet osoite- ja omistajatietoineen sekä toimipisteen neliö-, sisäisen vuokran määrä vuonna 2016 sekä kohteiden paikka- ja huoneiden lukumäärä

Pienten lasten vastaanottokoti (Vähä-Heikkiläntie 11)

Pientenlasten vastaanottokodissa on kaksi osastoa Tähtelä ja Päivölä.

Tähtelä -osastolla on 0–6 -vuotiaiden lasten ympärivuorokautinen hoito vastaanottokodissa, kiireelliset ja avohuollon sijoitukset sekä avohuollon tutkimus- ja arviointi. Osastolla on 7 ympärivuorokautista hoitopaikkaa.

Tähtelä -osastolla työskentelee vastaava hoitaja, 3 ohjaajaa, 6 lastenhoitajaa ja laitosapulainen. Tavoitteena on, että lastenhoitajavakansiin saadaan nimikemuutoksilla ohjaajiksi.

Päivölä -osastolla tehdään päiväystyöperheisiin kiireellisesti tai avohuollon sijoituksena sijoitettujen lasten ja heidän perheidensä kokonaistilanteen arviointi. Lisäksi osastolta annetaan tukea päiväystyöperheille, perhehoidon

ympäri vuorokautista tukea sekä koordinoidaan päivystysperheeseen sijoitetun lapsen ja tämän vanhempien taapaa misset. Työryhmä vastaa 6–10 päivystysperheeseen sijoitetun lapsen ja tämän perheen kanssa työskentelystä. Tavoitteena on, että tulevina vuosina päivystysperheisiin kyettäisiin sijoittamaan 0–17 -vuotiaita lapsia.

Päivölä -osastolla työskentelee vastaava hoitaja, 5 ohjaajaa, 4 lastenhoitajaa ja 1 laitosapulainen.

Pienten lasten vastaanottokodissa työskentelee lisäksi johtaja, sairaanhoitaja, sosiaalityöntekijä ja psykologi. Sosiaalityöntekijä tulee ulkopuoliset sijoitukset -yksiköstä ja psykologi psykososiaalista palveluista. Sosiaalityöntekijä, psykologi ja sairaanhoitaja osallistuvat vastaanottokotiin sijoitetun lapsen arviointiin ja perheiden tukemiseen lasta hoitavan tiimin rinnalla.

Vastaanottokodin perhetilaan voidaan sijoittaa yksi 2–3 henkinen perhe perhekuntoutukseen. Yksikössä on oma valmistuskeittiö, yksikössä työskentelee vastaava kokki ja ½ laitosapulainen.

Mäntymäen perhekeskus (Kunnallissairaalantie 36):

Mäntymäen perhekeskus on vastaanottokoti, jossa on neljä osastoa. Kolmella 6 -paikkaisella osastolla hoidetaan 7–17 -vuotiaiden lasten ympärivuorokautiset hoidot: kiireelliset sijoitukset, avohuollon sijoitukset, avohuollon kiireelliset sijoitukset ja avohuollon sijoituksena tehtävät tutkimus- ja arviointijaksot. Neljännellä 6 -paikkaisella osastolla työskennellään avohuollon sijoituksessa olevien 7–17 -vuotiaiden lasten ja heidän vanhempiensa kanssa siten, että lapsi ja vanhemmat ovat osan aikaa intervallijaksolla vastaanottokodissa ja osan aikaa vastaanottokoti työskentelee perheen kotona. Tämä tehostetun perhetuen työtapaa on aloitettu v. 2015. Tavoitteena on tukea perheen sisäistä vuorovaikutusta siten, että lapsi voi kotiutua vastaanotto-osastolta nopeammin sekä ehkäistä sijoitustarpeen uusiutumista.

Mäntymäen perhekeskuksessa on päärakennus, jossa sijaitsee kaksi osastoa sekä kaksi piharakennusta, joista toisessa hoidetaan vastaanottokoti toiminta ja toisella osastolla työskentelee tehostetun perhetuen työryhmä.

Mäntymäen perhekeskuksessa työskentelee johtaja, kanslisti, 4 talousapulaista, 2 ruokapalvelutyöntekijää. Hoito- ja kasvatustehtävissä työskentelee jokaisella osastolla vastaava hoitaja, erikoissairanhoitaja, 6 ohjaajaa, 2 yöhoitajaa. Em. lisäksi vastaanottokodissa työskentelee 2 sosiaalityöntekijää ja psykologi. Sosiaalityöntekijä tulee ulkopuoliset sijoitukset -yksiköstä ja psykologi psykososiaalista palveluista.

Yksikössä on oma valmistuskeittiö, jossa työskentelee vastaava kokki ja ruokapalvelutyöntekijä.

Virusmäen lastenkoti (Virusmäentie 8)

Virusmäentien lastenkoti on 7 -paikkainen huostaan otettujen tai avohuollon sijoituksena sijoitettujen lasten sijoituspaikka. Jokaiselle lapselle on omat huoneet. Lisäksi pihapiirissä on pieni itsenäistymisasunto.

Virusmäentien lastenkodissa työskentelee vastaava ohjaaja, 6 ohjaajaa, yöhoitaja ja laitosapulainen. Yksikössä on oma valmistuskeittiö.

Vakka-Suomentien lastenkoti (Vakka-Suomentie 28)

Vakka-Suomentien lastenkoti on 7 -paikkainen huostaan otettujen tai avohuollon sijoituksena sijoitettujen lasten sijoituspaikka. Lastenkodissa on asuinhuoneita 6, joista yksi huone on kahden hengen sisarus huone. Lastenkoti on omakotitalo, jossa tilat ovat kolmessa tasossa.

Lastenkodissa työskentelee vastaavan ohjaajan lisäksi 5 ohjaajaa, lastenhoitaja, yöhoitaja ja vastaava kokki. Yksikössä on oma valmistuskeittiö.

Luostarinkadun lastenkoti (Luostarinkatu 5)

Luostarinkadun lastenkoti sijaitsee kiinteistössä, joka on rakennettu 1798. Se on otettu lastenkodin käyttöön 1960.

Luostarinkadun lastenkoti on 14 -paikkainen huostaan otettujen tai avohuollon sijoituksena sijoitettujen lasten sijoituspaikka. Laitoksessa on huoneita 12 lapselle. Yksikössä on kaksi osastoa, kummallakin osastolla on viisi huonetta sijoitetuille lapsille. Pihapiirissä olevassa rakennuksessa on kaksi 2. kerroksessa sijaitsevaa huonetta, joissa on asunut lastenkodista itsenäistyviä nuoria.

Yksikössä kasvatusta- ja hoitohenkilökuntaa on 13, joista 6 ohjaajaa, 5 lastenhoitajaa sekä 2 yöhoitajaa, joilla lastenhoitajan pätevyys. Lisäksi yksikössä työskentelee 2 talousapulaista, vastaava kokki ja johtaja. Lastenhoitajien vakanssit on esitetty muutettavaksi ohjaajavakansseiksi.

Yksikössä on valmistuskeittiö, jonka toiminnasta vastaa kokki.

Makslankadun lastenkoti (Makslankatu 4)

Makslankadun lastenkoti on 14 -paikkainen huostaan otettujen tai avohuollon sijoituksena sijoitettujen lasten sijoituspaikka. Laitoksessa on huoneita 12 lapselle. Yksikössä on kaksi osastoa. Lastenkodissa on itsenäistymisasunto, jossa on asunut lastenkodista itsenäistyviä nuoria.

Yksikössä työskentelee johtajan lisäksi 5 ohjaajaa, 6 lastenhoitajaa, 2 yöhoitajaa, 2 talousapulaista ja vastaava kokki. Yksikössä on oma valmistuskeittiö.

Moikoisten lastenkoti (Moikoistenkatu 7)

Moikoistenkadun lastenkoti on 14 -paikkainen huostaan otettujen tai avohuollon sijoituksena sijoitettujen lasten sijoituspaikka. Laitoksessa on kaksi osastoa ja huoneita 12 lapselle. Yksikössä on itsenäistymisasunto. Yksikössä on oma valmistuskeittiö.

Moikoisten lastenkodissa työskentelee johtajan lisäksi 6 ohjaajaa, 4 lastenhoitajaa, 2 yöhoitajaa, 2 talousapulaista ja vastaava kokki. Yksikössä on 1 hoitohenkilökuntaan luokiteltava vakanssi vähemmän kuin vastaavan kokoisissa Luostarinkadun ja Makslankadun lastenkodeista. Henkilöstövajausta on paikattu tilapäisellä ohjaajan vakanssilla 31.12.2016 asti. Lastenhoitajavakanssien muuttaminen ohjaajavakanssiksi on välttämätön edellytys sille, että yksikössä kyetään hoitamaan vaikeahoitoisia lapsia.

Puolukkatien lastenkoti (Puolukkatie 9)

Puolukkatien lastenkoti on 18 -paikkainen huostaan otettujen tai avohuollon sijoituksena sijoitettujen lasten sijaishuoltopaikka. Laitoksessa on kolme 6 -paikkaista osastoa. Kiinteistössä sijaitsee myös itsenäistymisasunto ja perheasunto. Yksikössä on oma valmistuskeittiö.

Yksikössä työskentelee johtajan lisäksi 14 ohjaajaa, 3 lastenhoitajaa, 3 yöhoitajaa, 3 talousapulaista, 1 laitosapulaista ja vastaava kokki. Lisäksi yksikössä on 1 tilapäinen ohjaajavakanssi. Tilapäinen ohjaajavakanssi mahdollistaa sen, että jokaisella osastolla työskentelee 7 hoitotyöstä vastaavaa työntekijää.

Laitoksen koko ja sijoitettujen lasten hoidon tarve asettaa vaatimuksia yksikön henkilöstömitoituksen lisäämiselle. Tavoitteena on, että jokaisella osastolla työskentelee jatkossa vastaava ohjaaja, joka vastaa osaston työvuorosunnittelusta ja toimii osaston työntekijöiden lähiesimiehenä.

Lakkatien lastenkoti (Lakkatie 11)

Lakkatien erityislastenkoti on 18 -paikkainen huostaan otettujen lasten sijaishuoltopaikka. Uudisrakennus on valmistunut vuonna 2011. Yksikössä on oma valmistuskeittiö.

Erityislastenkodissa on suurempi henkilöstöresurssi kuin nk. tavallisissa lastenkodeissa. Laitoksessa on kolme osastoa, jokaisessa 6 paikkaa. Jokaisella osastolla työskentelee vastaavan ohjaajan lisäksi sairaanhoitaja ja 7 ohjaajaa ja yöhoitajaa. Em. lisäksi yksikössä työskentelee johtaja, psykologi, 3 talousapulaista ja vastaava kokki. Lastenkotiin sijoitetaan erityistä tukea tarvitsevia lapsia. Yhteistyö lasta hoitavien tahojen (psykiatria, neurologia) sekä sivistystoimen kanssa tehtävä yhteistyö tukee osastoilla tehtävää hoito- ja kasvatustyötä. Lakkatien lastenkodissa on panostettu vanhempien kanssa tehtävään perhetyöhön.

Lastenkodilla on kesäaikana käytössään lastenkodille testamentattu kesäpaikka Piikkiössä.

2.4 HENKILÖKUNTA – VALVIRAN VALVONTAOHJELMA

Valviran ”Lastensuojelun ympärivuorokautisen hoito ja kasvatusta Valtakunnallinen valvontaohjelma 2012–2014” on määritellyt valtakunnallisesti ympärivuorokautiseen hoitoon liittyvien yksiköiden henkilöstöön liittyviä vaatimuksia. Lounais-Suomen Aluehallintovirasto valvoo ympärivuorokautisten sijaishuoltopaikkojen henkilöstömitoituksia.

Lastensuojelulaitoksessa on oltava lasten ja nuorten tarvitsemaan hoitoon ja kasvatukseen nähden riittävä määrä sosiaalihuollon ammatillista ja muuta henkilöstöä (Lastensuojelulaki 58 §). Hoito- ja kasvatustehtävissä olevan henkilöstön kelpoisuusvaatimuksissa on otettava huomioon toimintayksikön asiakaskunnan erityistarpeet ja toiminnan luonne (lastensuojelulaki 60 §). Kasvatus- ja hoitohenkilöstöön huomioidaan hoitotyötä tekevän yksikön vastuuhenkilön lisäksi ohjaaja- ja lastenhoitaja- sekä yöhoitajavakanssit.

Lastensuojelulain 59 §:n mukaan asuinyksikössä saadaan hoitaa yhdessä enintään seitsemän lasta tai nuorta. Samaan rakennukseen voi olla sijoitettuna enintään 24 lasta tai nuorta. Asuinyksikössä pitää olla vähintään seitsemän hoito- ja kasvatustehtävissä toimivaa työntekijää.

Jos samassa rakennuksessa on useampi asuinyksikkö, hoitohenkilökuntaa pitää olla vähintään kuusi henkilöä asuinyksikköä kohden. Heidän lisäksi toimintayksikössä pitää olla yksi yhteinen vastuuhenkilö tai kussakin asuinyksikössä oma vastuuhenkilönsä. Vastuuhenkilö vastaa siitä, että yksikössä toteuttavat palvelut täyttävät niille asetetut vaatimukset (laki yksityisistä sosiaalipalveluista 5 §).

Jos kaksi asuinyksikköä toimii eri rakennuksissa, molemmissa pitää olla seitsemän hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvaa henkilöä. Jommankumman asuinyksikön henkilökunnasta yhden on toimittava vastuuhenkilönä. Mikäli asuinyksiköt sijaitsevat samassa kunnassa, mutta etäällä toisistaan, kussakin on oltava oma vastuuhenkilö.

Valviran valtakunnallisen ohjeistuksen mukaan vähintään puolella osaston henkilöstöstä, vastuuhenkilön lisäksi, tulee olla sosiaali- ja terveystieteiden amk-tutkinto. Tämä ei toteudu Pienten lasten vastaanottokodin Tähtelä -osastolla eikä Makslankadun lastenkodissa. Näissä yksiköissä on lastenhoitajavakansseja, joita on esitetty muutettavaksi ohjaaja vakansseiksi.

Liitteessä 1 on esitetty tarkemmin lastenkotien paikkaluvut, lasten huoneiden lukumäärät, henkilökuntamäärät, hoitomitoitukset ja tilat.

2.5 ASIAKASMÄÄRÄT JA HOITOKUSTANNUKSET

Taulukossa 5 on esitetty lastenkotien ja vastaanottokotien vuosikustannukset ja hoitovuorokausihinnat, toteutuneet hoitovuorokaudet, käyttöasteet sekä vuosittain hoidettavan olleiden lasten lukumäärät.

Hoitovuorokausi tarkoittaa niiden vuorokausien määrää, joina lapsi on sijoituspäätöksellä sijoitettuna sijaishuoltopaikkaansa. Vastaanottokotien ja pitkäaikaislaitosten hoitovuorokausien määrät kerätään asiakastietojärjestelmästä. Hoitovuorokausista puuttuvat vastaanottokotien osalta nk. karkulaiset, jotka ovat osastolla vain lyhyen aikaa (muutamasta tunnista 1–2 vrk), ennen kuin heidät siirretään omaan sijaishuoltopaikkaansa. Lisäksi hoitovuorokausista puuttuvat päivystysperhesijoitusten hoitovuorokaudet, jona aikana päivystysperheyksikkö työskentelee päivystysperheeseen sijoitetun lapsen ja tämän perheen kanssa. Pitkäaikaislaitosten osalta hoitovuorokausista puuttuvat kotiuttamiseen liittyvän koeloman aikaiset vuorokaudet ja täysi-ikäisen nuoren itsenäistymisvaiheen tuki. Kotiuttamisharjoittelu ja itsenäistymisen tuki 18 -vuotta täyttäneelle nuorelle kestävä ennalta suunnitellusti n. puolen vuoden ajan. Em. jaksot eivät kerrytä sijaishuoltopaikan hoitovuorokausien määrää, vaikka

yksikön omahoitaja työskentelee em. ajan lapsen tai nuoren kanssa suunnitellusti. Kotiutumisharjoittelun ajan lapselle pidetään paikkaa vapaana mahdollista palautumista varten.

		2011	2012	2013	2014	2015
Pienten lasten vastaanottokoti (14 paikkaa)	kustannukset (€/v)	1 852 782,59	1 921 681,58	1 984 461,50	1 995 060,37	1 904 535,51
	vuorokaudet	4 906	4 926	4 332	4 108	3 587
	käyttöaste (%)	96	96	85	80	70
	vuorokausihinta (€/vrk)	377,66 €	390,11 €	458,09 €	485,65 €	530,95 €
	asiakkaiden lukumäärä	83	63	60	53	50
Mäntymäen perhekeskus (24 paikkaa)	kustannukset (€/v)	3 582 622,11	3 630 778,22	3 636 400,07	3 555 858,66	2 871 784,00
	vuorokaudet	8 165	8 368	8 270	7 117	6 041
	käyttöaste (%)	93	96	94	81	69
	vuorokausihinta (€/vrk)	438,78	433,89	439,71	499,63	475,38
	asiakkaiden lukumäärä	98	124	125	101	96
Lakkatie lastenkoti (18 paikkaa)	kustannukset (€/v)	1 797 662,35	2 355 638,57	2 527 896,47	2 544 348,04	2 503 255,04
	vuorokaudet	4 384	5 575	5 971	5 977	5 724
	käyttöaste (%)	67	85	91	91	87
	vuorokausihinta (€/vrk)	410,05	422,54	423,36	425,69	437,33
	asiakkaiden lukumäärä	16	21	22	22	24
Luostarinkadun lastenkoti (14 paikkaa)	kustannukset (€/v)	1 223 808,51	1 215 708,68	1 282 857,81	1 231 545,49	1 294 266,06
	vuorokaudet	4 367	4 086	3 796	3 795	3 623
	käyttöaste (%)	85	80	74	74	71
	vuorokausihinta (€/vrk)	280,24	297,53	337,95	324,52	357,24
	asiakkaiden lukumäärä	12	12	13	11	12
Makslankadun lastenkoti (14 paikkaa)	kustannukset (€/v)	1 050 393,41	1 080 522,88	1 104 811,54	1 115 024,33	1 076 546,81
	vuorokaudet	4 776	4 410	3 876	4 278	3 971
	käyttöaste (%)	93	86	76	84	78
	vuorokausihinta (€/vrk)	219,93	245,02	285,04	260,64	271,10
	asiakkaiden lukumäärä	14	13	13	14	14
Moikoisten lastenkoti (14 paikkaa)	kustannukset (€/v)	1 002 394,87	1 077 154,02	1 071 320,96	1 056 729,31	1 033 047,22
	vuorokaudet	3 295	3 789	3 579	4 097	3 758
	käyttöaste (%)	64	74	70	80	74
	vuorokausihinta (€/vrk)	304,22	284,28	299,34	257,93	274,89
	asiakkaiden lukumäärä	11	12	13	14	12
Puolukkatien lastenkoti (18 paikkaa)	kustannukset (€/v)	1 789 761,79	1 778 397,08	1 914 272,44	1 887 134,99	1 920 044,67
	vuorokaudet	6 547	6 170	5 714	5 081	6 049
	käyttöaste (%)	100	94	87	77	92
	vuorokausihinta (€/vrk)	273,37	288,23	335,01	371,41	317,42
	asiakkaiden lukumäärä	19	18	19	20	21
Vakka-Suomentien lastenkoti (7 paikkaa)	kustannukset (€/v)	586 933,32	659 283,76	657 687,94	679 709,87	658 006,52
	vuorokaudet	2 420	2 256	2 148	2 464	2 102
	käyttöaste (%)	96	88	84	96	82
	vuorokausihinta (€/vrk)	242,53	292,24	306,19	275,86	313,04
	asiakkaiden lukumäärä	9	7	7	8	12
Virusmäentien lastenkoti (7 paikkaa)	kustannukset (€/v)	558 714,58	626 927,57	628 457,62	624 273,73	605 883,11
	vuorokaudet	2 493	2 504	2 463	2 555	2 171
	käyttöaste (%)	98	98	96	100	85
	vuorokausihinta (€/vrk)	224,11	250,37	255,16	244,33	279,08
	asiakkaiden lukumäärä	7	7	8	7	9

Taulukko 5, lastenkotien ja vastaanottokotien vuosikustannukset ja hoitovuorokausihinnat, toteutuneet hoitovuorokaudet, käyttöasteet sekä vuosittain hoidettavan olleiden lasten lukumäärät

Pienten lasten vastaanottokodin käyttöaste on laskenut 96 %:sta 70 %:in vuosina 2011–2015. Pienten, alle kouluikäisten laitossijoitukset yksin ovat vähentyneet vuodesta 2014. Alle kouluikäisiä lapsia pyritään tällä hetkellä sijoittamaan yksin ensisijaisesti päiväystyöperheisiin tai läheisperheisiin. Myös lastensuojelun avohuollon aiempaa paremmat tukimahdollisuudet ovat vähentäneet pienten lasten sijoitustarvetta. Käyttöasteen laskiessa on hoitovuorokausihinta noussut vuoden 2011 377 €:sta vuoden 2015 520 €:on. Päivystysperheyksikön henkilöstökulut ovat lähes samat huolimatta siitä, onko lapsi sijoitettuna laitospaikalle vai päiväystyöperheeseen. Päivystysperheyksikkö on aloittanut toimintansa maaliskuussa 2016. Päivystysperheitä tukevassa yksikössä työskennellään avohuollon sosiaalityön rinnalla tukien lapsen biologista perhettä ja suorittamalla tarvittaessa avohuollon sosiaalityön tarpeisiin tutkimusta ja arviointia.

Mäntymäen perhekeskuksen käyttöaste on laskenut 93 %:sta 69 %:in vuosina 2011–2015. Mäntymäen perhekeskuksen käyttöastetta laskee osaltaan kesäsulku (vuosina 2015 ja 2016 n. 1 kk sulku os. 4) ja se, että tehostetun perhetuen asiakkaana olevat lapset ovat sijoitettuna yksikköön ympärivuorokautisesti vain n. 14 vrk yhdessä vanhempiensa kanssa. Kotiin päin tehtävä työskentelyjakso kestää 3–5 kuukautta. Tehostetussa perhetuessa työskennellään tiiviisti ensisijaisesti perheen omassa kodissa, eikä tältä ajalta synny hoitovuorokausia.

Lakkatie erityislastenkodin käyttöaste on noussut, käyttöaste on ollut vuonna 2011 67 % ja vuonna 2015 87 %. Erityislastenkodin hoitovuorokausien määrä on vuosina 2013–2015 pysynyt suhteellisen tasaisena.

Pienten yksiköiden, **Vakka-Suomentien ja Virusmäentien lastenkodin** käyttöasteet ovat laskeneet vuosien 2014–2015 välillä 14–15 %. Osin tämä johtuu siitä, että yksiköissä pitkään olleet lapset ovat täysi-ikäistyneet, eikä uusia sijoitettavia ole heti ollut tiedossa. Kun yhä useampi lapsi ja nuorisoikäinen saa sijaishuoltopaikan perheestä, omiin lastenkoteihin ja ostopalvelulaitoksiin sijoitetaan yhä vaikeahoitoisempia lapsia. Vaikka pienissä yksiköissä tehdään hyvää sijaishuollon aikaista sosiaalityötä haastavienkin asiakasperheiden kanssa, asettavat yksiköiden tilat, henkilöstömitoitus ja sijainti rajoituksia sille, millä tavalla oireilevia lapsia näihin yksiköihin voidaan sijoittaa.

Luostarinkadun lastenkodin, Makslankadun lastenkodin ja Moikoisten lastenkodin käyttöasteet ovat vuosina 2014–2015 pysyneet suhteellisen samalla tasolla. Näissä yksiköissä paikkaluku on 14, mutta omia huoneita on vain 12 lapselle. Todellista sijoitusmahdollisuutta suurempi paikkamäärä laskee käyttöastetta.

Lastenkoteihin on vuoden 2015 aikana sijoitettu lapsia avohuollon sijoituksena. Myös kiireellisiä sijoituksia on yksiköihin tehty vastaanottokodin ollessa täynnä. Joissain tapauksissa lastenkoti on pysynyt myös lapsen pidempiaikaisena sijaishuoltopaikkana, mikäli on tarvittu huostaanottoa

2.6 NYKYISTEN TILOJEN PUUTTEET JA TILANNE

2.6.1 Luostarinkadun lastenkoti

Luostarinkadun lastenkoti on rakennettu vuosina 1798 ja 1856. Lastenkotikäytössä olevan rakennuksen vanhin osa on alun perin rakennettu laboratorioskäyttöön. Vuonna 1833 rakennus siirtyi kaupungille ja se muutettiin kuumesairaalaksi. Sairaaloiminta päättyi vuonna 1890 ja vuonna 1901 se muutettiin pienten lasten vastaanottokodiksi. Lastenkotikäyttöön se on otettu 1956. Päärakennuksessa on kaksi osastoa, joissa molemmissa on huoneet viidelle lapselle. Piharakennuksessa on kaksi itsenäistymisasuntoa. Tiloihin ei ole tehty suurempia korjauksia viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Lastenkodin tiloissa on suoritettu vuosien aikana useita korjauksia sekä tarkastuksia. Tammikuussa 2015 Aluehallintoviraston työsuojelutarkastaja suoritti kiinteistössä tarkastuskäynnin, josta tuli huomautuksia mm. sisäilman laatuun, ilmanvaihtoon ja pyykinpesutilojen kuntoon liittyen. Lisäksi työsuojelutarkastaja kiinnitti huomiota työntekijöiden turvallisuutta parantavien hälytysjärjestelmien puutteeseen ja antoi kehotuksen hankkia henkilöhälytysjärjestelmän. Työntekijöiden turvallisuuteen liittyvä hälytysjärjestelmä on otettu käyt-

töön huhtikuussa 2016. Sisäilman laadusta ja suunnitelmasta sen parantamiseksi tulee antaa lausunto Aluehallintovirastolle lokakuuhun 2016 mennessä. Työsuojelutarkastus kiinnitti erityistä huomiota yksikön puutteellisiin pyykinkäsittelytiloihin ja tilan sisäilman laadun parantamiseen.

Tilojen tarkoituksenmukaisuus:

- vanha suojeltava kiinteistö asettaa rajoituksia tarvittaville muutostöille
- lasten huoneiden lukumäärä ja sijainti asettaa rajoituksia sille, kuinka monta ja millaisia lapsia voidaan yksikköön sijoittaa
- tila ei sovellu perheitä kuntouttavaksi tilaksi
- yhteiset tilat erityisesti 2. osastolla ovat riittämättömät
- riittämättömät toimisto- ja tapaamistilat
- piharakennuksen itsenäistymisasunnot sijaitsevat 2. kerroksessa
- pyykkihuolto on puutteellinen sekä tilan ilmanvaihto riittämätön (AVI huomautus kevät 2016)
- elintarvikkeiden kylmäsäilytys, tekstiilien ja pesuaineiden säilytys on 2. kerroksessa epäasianmukaisissa tiloissa
- Keittiön laitteet on uusittu

Turvallisuus:

- lastenkoti on sokkeloinen, lasten valvominen on hankalaa
- ulko-ovissa ei keskuslukitusta (ei voida sijoittaa kuin nk. helppoja lapsia)
- palotarkastaja on kiinnittänyt huomiota kiinteistön sähköjohtoihin, jotka ovat vanhat ja ne tulee uusia
- yläkerran palokuorma on liian korkea
- yksikössä on otettu käyttöön henkilöstön hälytysjärjestelmä

Sisäilma:

- 2. osastolla ei ole riittävästi korvaavaa ilmaa
- 2. kerroksen johtajan, sosiaalityöntekijän ja palaverihuoneessa ilmanvaihto on puutteellinen, tiloissa outo haju – em. asian kiinteistöhuolto on kiinnittänyt korjauksissa huomiota
- piharakennuksen kunto huono, vesivaurioita ulkoseinässä

2.6.2 Vakka-Suomentien lastenkoti

Vakka-Suomentien lastenkoti on rakennettu 1949 ja se on muutettu päiväkodista lastenkodiksi 1994. Lastenkoti toimii vanhassa omakotitalossa. Katto on uusittu 2014.

Tilojen tarkoituksenmukaisuus:

- tilat 3 tasossa
- alakerrassa yksi lapsen huone, pieni keittiö, kylmätilat, sosiaalityötila (kylmiön äänekäs kylmälaite nurkassa), sauna, pesuhuone, takkahuonetta käytetään raportointihuoneena
- keskikerroksessa ohjaajien työhuone, olohuone, lasten huoneet 5 kpl (yksi sisarushuone)
- yläkerrassa aulatilat, vastaavan ohjaajan työhuone, neuvotteluhuone, pesuhuone
- alakerrassa yksi lapsen huone, asettaa haasteen valvonnalle
- 3. kerroksessa itsenäistymisasunto jota ei voi käyttää paloturvallisuuden vuoksi, toimii nykyisin palaverihuoneena
- yhteiset tilat pienet
- riittämättömät toimistotilat
- pieni keittiö, ruokailu samassa tilassa
- saunatilat on koettu tarpeettomiksi

Turvallisuus:

- pienessä erillisessä yksikössä avun saanti on vaikeaa esim. talon ulkopuolelta tulevissa häirintä ja uhkailutilanteissa

- lastenhuoneet ja yhteiset tilat eri kerroksissa, mikä vaikeuttaa lasten valvontaa
- karkailevien lasten noutaminen takaisin yksikköön vaikeaa
- pyykkihuolto on hankalaa monessa kerroksessa sijaitsevassa kiinteistössä
- hälytysjärjestelmänä palohälytys, joka on riittämätön

2.6.3 Virusmäentien lastenkoti

Lastenkoti toimii vanhassa puutalossa, joka on rakennettu 1900 -luvun alkupuolella. Julkisivun huoltomaalaus on tehty 2013, muita isompia korjauksia ei ole tehty.

Tilojen tarkoituksenmukaisuus:

- vastaavan ohjaajan huone yläkerrassa, yövuorossa osaston valvonta on hankalaa
- talon asiakasneuvotteluhuone sijaitsee yläkerrassa
- yläkerran lasten käytössä oleva tv- ja pelitila haasteellinen valvonnan näkökulmasta
- alakerran tv tila liian pieni kaikille lapsille
- piharakennuksessa pyykinpesutila ja pieni huone, jossa keittonurkkaus (itsenäistymisasuntona epäkäytännöllinen)
- piharakennuksessa lisäksi toinen huone, jota on käytetty tapaamishuoneena. Em. tilojen valvonta on koettu haasteelliseksi
- keittiö on keskellä ja läpikulku tapahtuu keittiön kautta, joka osaltaan voi vaikuttaa keittiöhygieniaan, lasten huoneet keittiön ympärillä

Turvallisuus:

- ulko-ovissa ei ole hälytystä, jos ne esim. aukeavat yöllä
- ulko-ovien lukitus puutteellinen, ulko-oven reunoista pääsee kylmää ilmaa sisälle
- lapsen huoneesta pääsee varauloskäynnistä ulos. Ei hälytystä ovesta, rajoittaa huoneen käyttöä
- lastenkodissa ei ole työntekijöiden turvallisuuteen liittyvää hälytysjärjestelmää
- pienessä erillisessä yksikössä avun saanti on vaikeaa esim. talon ulkopuolelta tulevissa häirintä ja uhkailutilanteissa.
- karkailevien lasten hakeminen takaisin sijaishuoltopaikkaan on vaikeaa
- pihan valaistus on puutteellinen, liiketunnistuksessa oleva valaistus on tarpeellinen
- piha on rinteessä, talvella liukas (pyykkihuolto piharakennuksessa), isoilla autoilla pihaan pääsee vaikeasti
- liinavaate yms. kuivatavaran säilytys pääatalon yläkerrassa
- roskakatos sijaitsee epäkäytännöllisesti pihan perällä
- henkilöhälytysjärjestelmä on puutteellinen

Sisäilma:

- toimistotilat alakerrassa puutteelliset (ilmanvaihto)

Säilytystilat:

- piharakennuksen säilytystilat; pyöräkellari yms. Pääatalon kellarissa on myös säilytystilaa

2.6.4 Maksilankadun lastenkoti

Maksilankadun lastenkoti on rakennettu 1979. Kaikki tilat ovat yhdessä tasossa ja siellä toimii kaksi osastoa. Iso peruskorjaus on tehty, jossa uusittu rakennuksen alapohja, pihan kaltevuudet korjattu, keskuskeittiö on rakennettu osastojen väliin. Pesuhuone, saunaosasto ja osastokeittiöt on uusittu 2012, julkisivut 2009 sekä märkätilat 2008.

Tilojen tarkoituksenmukaisuus:

- lasten huoneiden koko: 6 huonetta 10m², 4 huonetta 15m²
- huoneita osastoilla 5+5+2 (itsenäistymisasunto ja askarteluhuone, jotka on muutettu lapsen huoneiksi)

- itsenäistymisasunnossa on oma sisäänkäynti, jota ei turvallisuusyistä käytetä
- keskuskeittiö ja osastojen keittiöt on uusittu kokonaan.
- johtajan huone ja takkahuone toimivat palaverihuoneina
- tekstiilihuolto koetaan toimivaksi, kaikki pyykki pestään omassa talossa
- lisähuoneiden rakentamista arvioitu useita kertoja (2 kpl), kustannukset lisähuoneiden tekemiseen ovat suuret, edellyttää henkilöstön lisäämistä

Turvallisuus:

- kameravalvonta on asennettu maaliskuussa 2016
- hälytysjärjestelmä on asennettu ja otettu käyttöön
- lastenkoti sijaitsee omakotitaloalueella

2.6.5 Moikoisten lastenkoti

Turun kaupunki osti 1948 Moikoisten tilan Hirvensalosta. Tilan päärakennukseen avattiin lastenkoti 1949. Vanhat ulkorakennukset purettiin vähitellen ja päärakennuksen tilalle rakennettiin nykyinen Moikoistenkadun lastenkoti vuonna 1982. Yksikössä on kaksi osastoa ja itsenäistymisasunto. Henkilökunnan pesutilat on kunnostettu 2011, piha on kunnostettu 2015. Osastokeittiöt ja pyykinpesutilat ovat saneerauslistalla 2016, osa saneerauksista on jo suoritettu.

Tilojen tarkoituksenmukaisuus:

- neuvottelutilaa riittämättömästi, johtajan ja sosiaalityöntekijän huoneet käytössä
- itsenäistymisasunto asianmukainen ja käyttökelpoinen
- osastojen kaikua on vähennetty akustiikkalevyillä
- osastojen pikkukeittiöiden ja eteistilojen remontti kesällä 2016
- pesutilojen ilmanvaihtoa on parannettu
- piharakennuksen saunatila tarpeeton – piharakennus voidaan purkaa
- keskuskeittiön koneet on uusittu
- kahden lisähuoneen rakentamista on arvioitu useita kertoja. Lisähuoneiden rakentaminen on kallista ja lasten määrän lisääminen edellyttäisi henkilökunnan lisäämistä.

Turvallisuus:

- hälytysjärjestelmä on asennettu
- alakerran pelitila on valvonnan kannalta hankala

2.6.6 Puolukatien lastenkoti

Puolukatien lastenkoti on rakennettu 1966–1985. Peruskorjaus on tehty 2006.

Tilojen tarkoituksenmukaisuus:

- ulko-ovien lukitusjärjestelmä on hankala
- sauna kellaritiloissa
- osastojen raportointihuoneiden äänieristys on puutteellinen
- osastojen lasten huoneiden ovet on käännetty, ovat nyt kunnossa
- itsenäistymisasunto omalla sisäänkäynnillä käytössä itsenäistyville nuorille,
- kaksio, joka on toiminut aiemmin äiti – lapsi sijoituksessa, muuttuu tapaamispaikaksi huostaan otetuille perhehoitoon sijoitetuille lapsille ja heidän vanhemmilleen. Em. tilaa suunniteltu myös koulutilaksi.
- pääsisäänkäynti tulisi merkitä paremmin

Turvallisuus:

- uusi hälytysjärjestelmä on asennettu maaliskuussa 2016
- tilat yhdessä tasossa, osastojen tilat avarat, mikä helpottaa valvontaa

2.6.7 Lakkatien lastenkoti

Lakkatien lastenkodin uudisrakennus on valmistunut 2011.

Tilojen tarkoituksenmukaisuus:

- osastojen toiminnallisuus hyvä, avarat tilat mahdollistavat riittävän valvonnan
- naisten sosiaalitilat pienet, vessoja on liian vähän
- keskuskeittiö on kesällä kuuma
- osastojen raportointihuoneiden ääneneristys on riittämätön, tarvittaisiin myös ikkuna osastolle
- haitariovien materiaali haisee, haittaa alakerran neuvottelutilassa ja musiikkihuoneessa
- pyykinpesu alakerrassa, osastot yläkerrassa, raput kovassa käytössä

Turvallisuus:

- hälytysjärjestelmä on asennettu maaliskuussa 2016
- ulko-ovissa lukitus
- osastojen väliset ovet on lukittu
- käytettävissä vierihoiduhuone, jossa on kameravalvonta

2.6.8 Mäntymäen perhekeskus

Mäntymäen perhekeskus päärakennus on rakennettu 1938 ja piharakennukset 1997. Osastot 3 ja 4 on rakennettu pihapiiriin 1997.

Päärakennuksen vesikatto, salaojat ja kellarin lattiapinta on uusittu 2015, yhden osaston keittiö sekä yhden osaston suihkuhuone/wc on uusittu 2014 sekä itsenäistymisasunto on remontoitu 2012. A ja B talon parvekkeiden pinnat on uusittu vuonna 2016.

Päärakennus:

- sosiaalityöntekijän ja psykologin huoneiden ilmanvaihtoa ja sisäilman laatua on tarkastettu useaan otteeseen löytämättä niistä mitään erityistä (työpaikkaselvitys)
- osa ulkoikkunoista on uusittu. Ulkoikkunoita on uusittu sitä mukaa, kun siihen on ollut määrärahoja.
- päärakennuksen katto on uusittu 2015
- keittiön koneet ovat vanhat, pinnat kuluneet, epäsiisti vaikutelma
- kellaritulassa (nk. musiikkihuone) kosteusvaurio eikä tiloja voi ottaa käyttöön korjauksenkaan jälkeen, työsuojelu on asettanut tilan käyttökieltoon. Toimii varastona.
- kellarin saunatila ei ole käytössä, toimii varastona
- talonmiehen työtila tyhjennetty
- Mikaelin koululla on käytössä kellarista kolme huonetta, joista sivistystoimiala ei maksa vuokraa. Mäntymäki siivoaa koulutilat ja valmistaa koululle ruuan, sivistystoimi maksaa ruuasta.
- pihassa pelikenttä, koulun ja lastenkodin yhteiskäytössä

Osasto 1 ja 2:

- päärakennuksessa 2. kerroksessa
- sokkeloiset tilat, valvonta haasteellista

Osasto 3:

- itsenäistymisasunto toimii askartelutilana, asunto otetaan itsenäistymisasuntokäyttöön v. 2016 aikana
- alakerran pelitila vaatii maalausta
- terassin laatat irtoilevat
- saunatilat käytössä

Osasto 4 (jalkautuva osasto):

- osastolla voi olla intervallijaksolla kaksi perhettä yhtäaikaaisesti (osaston eri päissä). Intervallijaksolla oleva perheen koosta riippuen huoneita voi olla tyhjinä, koska Lounais-Suomen AVI on linjannut, että yksittäisiä lapsia ei voi sijoittaa kiireellisesti samalle osastolle, jossa on sijoitettuna lapsi vanhempiensa kanssa.
- yhteinen keittiö, pesutilat
- yhdestä huoneesta on tehty rentoutushuone
- osaston yöhoitaja jalkautuu muille osastoille hätätilanteessa, jos ao. osastolla ei ole tarvetta yöhoitajalle
- saunatilat käytössä

Turvallisuus:

- uusi hälytysjärjestelmä on otettu käyttöön maaliskuussa 2016
- ulko-ovet on lukittu

2.6.9 Pienten lasten vastaanottokoti

Pienten lasten vastaanottokoti on rakennettu 1992. Vaunuvarasto ja kuraeteinen on rakennettu 2014 ja piha-aita on korjattu 2013.

Tilojen tarkoituksenmukaisuus:

- sijainti on keskeinen, hyvät kulkuyhteydet
- kiinteistö muodostu kolmesta ”moduulista”, johtosolu ja kaksi osastoa
- perhehuone vanhemmalle ja 1–2 lapselle on toimiva
- varastotilaa on liian vähän
- Tähtelä -osastolla vauvojen hoituhuoneet 2 kpl, toisessa vesipiste, toisessa ei
- vanhempien puhallutuspaikka ulko-ovella tulee siirtää siten, että ei ole nurkassa
- psykologin huone on liian pieni, tarvitaan enemmän tilaa tutkimusten tekemistä varten
- naisten sosiaalitilat ovat isot verrattuna miesten vastaaviin tiloihin
- keittiön koneet on uusittu
- iso olohuone toimii palaverihuoneena

Turvallisuus:

- kiinteistössä on tallentava kameravalvonta
- hälytysjärjestelmä on otettu käyttöön maaliskuussa 2016
- ulko-ovet lukossa
- yksikkö toimii yhdessä tasossa

3 TOIMINNAN MUUTOS JA SEN SEURAUKSET

3.1 PALVELURAKENTEEN TAPAHTUVAT MUUTOKSET

Turussa lastensuojelun rakennemuutoksen tavoitteena on kehittää lasten ja perheiden palveluja siten, että lapsiperheet saisivat tukea ja tarvitsemiaan palveluita nykyistä varhaisemmassa vaiheessa. Suunta on sama kuin hallituksen ”Lasten ja perheiden palvelujen muutos” -ohjelmassa. Mikäli varhaisen tuen palveluilla ja lastensuojelun avohuollon toimilla ei pystytä lasta auttamaan, pyritään sijoitukset tekemään ensisijaisesti perhehoitoon. Jos lapsen tilanne vaatii laitoshoidtoa, käytetään ensisijaisesti omia laitoksia, ja ostopalvelujen käyttöä vähennetään. Ostopalveluja käytetään tilanteissa, joissa omissa laitoksissa ei ole paikkoja tai lasten hoidollisiin tarpeisiin ei pystytä niissä vastaamaan. Erityisesti laitoshoidon ostopalvelujen väheneminen tuottaa merkittävät kustannussäästöt. Omien laitosten toiminnan tehostaminen on edellytys strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi, jotta ostopalvelujen osuutta saadaan vähennettyä. Lapsiperheille ostetaan kotiin vietäviä palveluita avohuollon tukitoimena vuositasolla n. 1,8 M€. Myös avohuollon sijoitusten ja perhekuntoutuksen ostopalvelukustannukset ovat kasvaneet.

Huostaan otettujen lasten ja nuorten kokonaismäärän väheneminen, perhehoidon osuuden kasvaminen, omien laitosten käytön tehostaminen ja ostopalveluiden käytön vähentäminen ovat keskeiset sijaishuollon sosiaalityön strategiset tavoitteet seuraaville vuosille. Perhehoidon osuus kaikista pitkäaikaisesti sijoitetuista lapsista on heinäkuussa 2016 ollut n. 47 %. Perhe- ja sosiaalipalveluiden strategisessa sopimuksessa perhehoidon kasvun tavoitteeksi on asetettu 4 %:n vuosittainen kasvu vuosille 2017–2019. Perhehoitoon kyetään tällä hetkellä sijoittamaan pääosin kaikki alle kouluikäiset lapset. Murrosikäisten lasten perhehoitosijoitukset ovat lisääntymässä, mikä tarkoittaa sitä, että laitoshoidon sijoitetaan tulevaisuudessa yhä vaativahoitoisempia lapsia, joita ei perhehoidon keinoin kyetä tukemaan. Tämä asettaa uusia vaatimuksia Turun omille lastenkodeille, niiden tilaratkaisuille, henkilöstörakenteelle ja henkilöstön määrälle. Omia lastenkoteja on kehitettävä tiloiltaan turvallisiksi ja vahvistettava niiden henkilökunnan osaamista.

Osa yksiköistä toimii vanhoissa kiinteistöissä, jotka ovat sokkeloisia, valvonta on hankalaa, huoltotilat ja toimistotilat ovat puutteellisia. Valvovat viranomaiset (työsuojelupiiri ja pelastuslaitos) ovat myös puuttuneet paloturvallisuuteen ja työntekijöiden turvallisten työolosuhteiden puutteisiin (riittävä sisäilma, kosteusmittaukset, hälytysjärjestelmät). Tilaratkaisuiden lisäksi henkilöstörakenteeseen tulee tehdä muutoksia, jotta lastensuojelulain ja Valviran asettamat vaatimukset vaativalle laitoshoidolle täyttyvät.

Edellä mainitun lisäksi lastensuojelulain ja sosiaalihuoltolain muutokset asettavat Turun lastensuojelun palvelurakenteelle uusia vaatimuksia. Lastensuojelulain mukaisesti lapsen yksin sijoittamisen sijaan kunnilla tulisi olla mahdollisuus tarjota perheille lapsen ja vanhemman yhteissijoituksia, perheitä kuntouttavaa työtä sekä akuutteja avohuollon perheen kotiin vietäviä tukitoimenpiteitä. Perheiden kuntoutus tulisi olla mahdollista myös sosiaalihuoltolain mukaisesti, ilman lastensuojelun asiakkuutta. Ennen ympärivuorokautista lapsen tai koko perheen sijoittamista tulee kuntien kyetä tarjoamaan erilaisia tukipalveluja myös perheen kotiin avohuollon kiireellisenä tukitoimena.

3.2 YMPÄRIVUOROKAUTINEN PERHEKUNTOUTUS

Lastensuojelulain 37 §:n mukaan lapselle voidaan järjestää asiakassuunnitelmassa tarkoitetulla tavalla avohuollon tukitoimena tuen tarvetta arvioivaa tai kuntouttavaa perhehoitoa, tai laitoshuoltoa yhdessä hänen vanhempansa, huoltajansa tai muun hänen hoidostaan ja kasvatuksesta vastaavan henkilön kanssa. Kuntouttava sijoitus voidaan toteuttaa esimerkiksi lastensuojelulaitoksessa tai päihdehuollon hoitolaitoksessa, jossa on mahdollisuus monipuolisiin perhekuntoutuspalveluihin.

Perhekuntoutuksessa työskennellään ympärivuorokautisesti koko perheen kanssa ja työskentelyn avulla pyritään kuntouttamaan perhe siten, että työskentelyä voidaan jatkaa perheen kotona. Perhekuntoutus edellyttää tiloja, joissa perhe voi elää normaalia lapsiperheen arkea, laittaa päivittäisen ruuan, pestä pyykkiä, siivota jne. Kuntouttava työ tapahtuu osana perheen arkea ja työskentely suunnitellaan perheen kanssa yhdessä. Perheillä on mahdollisuus saada kuntoutuksen aikana myös vertaistukea muilta kuntoutuksessa olevilta perheiltä.

Perhekuntoutusta voidaan antaa esimerkiksi silloin, kun perheessä:

- on uupumusta ja arki lapsen kanssa on haastavaa
- yksinolo lapsen kanssa on vaikeaa
- tarvitaan tukea ja ohjausta lapsenhoitoon ja kasvatukseen
- on masennusta tai muita mielenterveysongelmia
- on päihteiden käyttöä
- on parisuhde- ja perhekriisiä jne.

Kuntoutusjaksot kestävät yleensä noin kahdesta ja puolesta kuukaudesta puoleen vuoteen.

Perhearviointiin tullaan yleensä silloin, kun perheen kriisi on vakava. Usko perhetilanteen muutokseen on kuitenkin olemassa, tai perusteet huostaanottoon eivät riitä. Arviointijakson yksi keskeinen tehtävä on selvittää ne avo- huollon tukitoimet, joita perhe tarvitsee selviytyäkseen kuntoutusjakson jälkeen. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä arvioi palvelujen tarpeen.

Huostassa pidon lopettamista on suunniteltava yhtä huolella kuin huostaanottoa. Koko perheen tukemisella perhekuntoutuksen avulla on mahdollista riittävän huolellisesti valmistella perheen yhdistämistä uudelleen. Mikäli perhekuntoutusyksikkö toimii arviointiyksikkönä ja lausunnon antajana esimerkiksi huostaanottoa, huoltajuutta tai tapaamista koskeissa oikeusasioissa, yksikössä on oltava Ammatinharjoittamislain mukaisen sosiaalityöntekijän kelpoisuuden omaava sosiaalityöntekijä.

Hoito- ja kasvatustehtävissä olevan henkilöstön kelpoisuusvaatimuksissa on otettava huomioon toimintayksikön asiakaskunnan erityistarpeet ja toiminnan luonne. Perhekuntoutusyksikön henkilöstömitoituksen tulee olla tarpeenmukainen, mutta vähintään seitsemän työntekijää enintään neljää perhepaikkaa kohden. Mikäli samassa rakennuksessa on useampi asuinyksikkö, vähintään kuusi työntekijää enintään neljää perhettä kohden ja yhteinen vastuuhenkilö. (Valvira Valtakunnallinen lastensuojelun ympärivuorokautisen hoidon ohje 2012–2014)

Mäntymäen perhekeskuksen tehostetun perhetuen jaksolla perheen kuntoutus tapahtuu pääsääntöisesti perheen omassa kodissa lukuun ottamatta lyhyitä intervallijaksoja, jotka perhe viettää vastaanottokodin osastolla. Tavoitteena on, että uusi, toimintansa aloittava perheitä kuntouttava työryhmä työskentelee ympärivuorokautisesti perhekuntoutusasuntoon sijoitetun perheen kanssa. Turun omien palveluiden palvelutarjontaa saadaan laajennettua perhekuntoutukseen liittyvien prosessien kehittämisellä, jotta palvelut vastaavat erilaisia tuen tarpeissa olevia perheitä.

3.2.1 Perhekuntoutus Turussa

Turku hankkii kaiken lastensuojelulain mukaisen ympärivuorokautisen ja kotona tehtävän perhekuntoutuksen ostopalveluna. Koko perheen kuntouttaminen on tärkeä avo- huollon sosiaalityössä käytettävä tukitoimi. Perhekuntoutuksen päädytään usein silloin, kun perheen omaan kotiin tarjotut tukitoimet on arvioitu riittämättömiksi. Vuonna 2015 perhekuntoutuksen ja päihdeperhekuntoutuksen kustannukset ovat olleet n. 3,4 M€. Tavoitteena on tuottaa osa perhekuntoutuksesta jatkossa Turussa kaupungin omana toimintana. Tarkoituksen mukaista on aloittaa perheen kuntoutus aikaisempaa varhaisemmassa vaiheessa ennen kuin on päädytty lapsen sijoittamiseen kodin ulkopuolelle. Kuntoutuksen tapahtuessa lähellä perheen luonnollista asuinympäristöä, kyetään kuntoutukseen ottamaan mukaan perheen lähiverkostot, lasten ja vanhempien hoitotahot ja lasten päiväkodit ja koulu.

Mikäli kaupunki tuottaa ympärivuorokautista laitosmuotoista perhekuntoutusta omana toimintana, on vuositasolla säästö ostopalvelusta n. 800 000 € (perhekuntoutuksen hoitovuorokausihinta n. 600 €, laskettu 8 perheelle 6 kk kuntoutuksesta).

3.2.2 Perheitä kuntouttava osasto: Luostarinkadun lastenkodin osasto 2

Luostarinkadun lastenkodin osasto 2 on kehittänyt perheitä kuntouttavaa työtapaa syksystä 2015 alkaen. Työryhmällä on ohjausryhmä, jossa on edustus lasten- ja nuorten psykiatrian poliklinikalta, aikuispsykiatriasta, avo- huollon sosiaalityöstä ja sijaishuollon sosiaalityötä. Työryhmä on tehnyt yhteistyötä AMK kanssa, jonka opiskelijat ovat luoneet prosessikuvaukset perheitä kuntouttavan yksikön toiminnasta. Kehittämistyöstä raportoidaan kaupunginvaltuustolle puolivuositain osavuositarkastuksissa. AMK työskentelyyn liittyy muutostyön tukeminen, Luostarinkadun lastenkodin kaikki työntekijät ovat osallistuneet vuoden 2016 aikana muutostyöpajaan, jonka tavoitteena on tukea muutoksessa olevaa työyhteisöä.

Luostarinkadun lastenkodin osastolla 2 työskentelee tällä hetkellä 3 ohjaajaa, 3 lastenhoitajaa, yöhoitaja, talous- apulainen. Lastenhoitajakanssit tulee muuttaa ohjaajiksi ja kuntouttavalla tiimillä tulee olla käytössään toimintaterapeutin asiantuntijuus. Em. henkilöstömitoituksella kyetään hoitamaan neljä perhekuntoutuksessa olevaa

perhettä viitenä päivänä viikossa, jolloin perhe viettää viikonloput omassa kodissaan. Perheitä viitenä päivänä viikossa kuntouttavan tiimin henkilöstökustannukset ovat 260 346 €.

Perhekuntoutuksessa olevat moniongelmaiset perheet tarvitsevat ympärivuorokautisen perhekuntoutuksen palveluita seitsemänä päivänä viikossa. Jotta yksikössä kyetään tuottamaan perhekuntoutusta yhtäaikaaisesti neljälle perheelle seitsemänä päivänä viikossa, tulee henkilöstöön tehdä seuraavat muutokset; 3 lastenhoitaja vakanssia tulee muuttaa ohjaajaksi, perustaa 2 ohjaajavakanssia ja toimintaterapeutti vakanssi. Perheitä seitsemänä päivänä viikossa kuntouttavan tiimin henkilöstökustannukset ovat 334 435€/vuosi.

Avustavan henkilöstön (vastaava kokki ja talousapulainen) tarve on riippuvainen siitä, millaisia henkilöstöresursseja sillä yksiköllä on, joka tulee toimimaan perheitä kuntouttavan osaston yhteydessä. Lisäksi perheitä kuntouttavaan hoitotiimiin tulee kuulua sairaanhoitaja, sosiaalityöntekijä ja psykologi.

Perheitä kuntouttava tiimi	palkka €/vuosi/vakanssi	määrä	yhteensä/€
nykyinen henkilöstö: 3 lastenhoitajaa	35 319	3	105 957
nykyinen henkilöstö: 3 ohjaajaa	37 045	3	111 135
nimikemuutokset: 3 lastenhoitajaa ohjaajaksi		3	5 178
lisävakanssit			
-toimintaterapeutti	38 075	1	38 075
-ohjaaja	37 045	2	74 090
<i>Avustava henkilöstö</i>			
-vastaava kokki	33 340	1	-33 340
-talousapulainen	29 258	1	-29 258

Taulukossa 6 on esitetty vakanssimuutoksista johtuva kustannusvaikutus Luostarinkadun lastenkodin os. 2 tiimin muuttaminen perheitä kuntouttavaksi osastoksi

Tilatarvekartoituksen katselmuksen yhteydessä on todettu, että Pienten lasten vastaanottokodin tilojen muuttaminen perheitä kuntouttavaksi tilaksi ei vastaa laatuvaatimuksiltaan ja toiminnallisilta ominaisuuksiltaan palveluntuottajien vastaavia tiloja, joissa tällä hetkellä tarjotaan perheiden ympärivuorokautista kuntoutusta.

Jotta perheitä ympärivuorokautisesti kuntouttava yksikkö kykenee jatkossa kilpailemaan Turussa sijaitsevien perhekuntoutusta tuottavien palveluntuottajien kanssa, tulee työryhmällä olla käytettävissään asianmukaiset ja toimintaan sopivat tilat, jotta perheet kykenevät sitoutumaan kuntoutukseen.

Perheitä kuntouttavan tiimin ammatillisen täydennyskoulutuksen turvaaminen ja ammattitaidon ylläpitäminen tulee huomioida suunnittelussa. Yhteistyö Turun seudulla perhekuntoutusta tuottavien palveluntuottajien kanssa tukee palvelua tuottavan oman yksikön toimintaa.

Perheitä kuntouttava työryhmä aloittaa toiminnan Mäntymäen perhekeskuksen tiloissa. Perhekuntoutus suuntautuu työskentelyn alkuvaiheessa lastensuojelun avoimuuden asiakkaana olevien perheiden omiin koteihin. Tavoitteena on, että työryhmän toteuttama perhekuntoutus tapahtuu pidemmällä aikavälillä TVT:ltä vuokrattavissa perhekuntoutusasunnoissa, jotta ostopalvelukustannuksia saadaan vähennettyä. Toiminnan kuluessa tilatarvetta ja niiden soveltuvuutta perhekuntoutukseen arvioidaan. Alkuvaiheessa toiminta aloitetaan nykyisellä henkilöstömäärällä.

3.3 VANHEMPI – LAPSI YHTEISSIJOITUS

Lastensuojelulain mukaisesti lapsen sijoittaminen yhdessä vanhempansa kanssa on ensisijainen sijoitusmuoto lapsen yksin sijoittamiseen nähden. Erityisen tärkeää lapsen sijoitus yhdessä vanhemman kanssa on pienten lasten kohdalla, tilanteessa, että vanhempi tarvitsee ympärivuorokautisesti tukea lapsen hoidossa ja kasvatuksessa.

Tällaisia ovat esim. äidin ja vauvan yhteissijoitus esim. silloin kuin vauvaa vielä imetetään. Vanhempi – lapsi sijoitus ei tällä hetkellä ole mahdollinen muutoin kuin Pienten lasten vastaanottokodin yhteen perheasuun. Se ei ole riittävä määrä, mikäli palvelua pyritään tuottamaan kunnan omana palveluna.

Työskentelyn tavoitteena on vanhemman ja lapsen varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen, kotiuttaminen ja siirtyminen kotiin vietävien tukipalveluiden piiriin. Vanhempi – lapsi sijoitus eroaa perhekuntoutuksesta siten, että tuki tapahtuu mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, lapsen ollessa vauvaikäinen. Vanhempi – lapsi sijoituksessa pyritään siihen, että vauvan tai pienen lapsen ei tarvitse olla erossa vanhemmastaan.

3.3.1 Pienten lasten vastaanottokoti – Tähtelä -osasto

Pienten lasten vastaanottokodin Tähtelä -osasto vastaa tällä hetkellä alle kouluikäisten lasten ympärivuorokautisesta sijoituksesta silloin, kun lapsi on sijoitettu yksin. Tavoitteena on, että alle kouluikäisten sijoittaminen yksin laitosmuotoiseen ympärivuorokautiseen sijoitukseen vähenevät päivystysperhesijoitusten ja koko perheen sijoitusten lisääntymisen myötä. Koska lastensuojelulain mukaan lapsen sijoittaminen yhdessä vanhempansa kanssa tulee olla ensisijainen sijoitusmuoto, on Pienten lasten vastaanottokodin Tähtelä -osasto kehittämässä työtään niin, että osastolle voidaan sijoittaa alle kouluikäinen lapsi yhdessä vanhempansa kanssa.

Pienten lasten vastaanottokodin Tähtelä -osastolla työskentelee tällä hetkellä osastohoitajan lisäksi kuusi lastenhoitajaa ja kolme ohjaajaa. Jotta osaston henkilöstörakenne vastaa Valviran ympärivuorokautiselle laitoshoidolle määriteltyä henkilöstörakennetta, tulee lastenhoitajavakanssit muuttaa ohjaajavakansseiksi.

Tarpeen mukainen henkilöstö Tähtelä -osastolla on 8 ohjaajaa, jolloin osastolla työskennellä yhtäaikaaisesti neljän vanhempi – lapsi -perheen kanssa. Myös perheen toisella vanhemmalla tulee olla mahdollisuus sijoitukseen. Osastolla työskentelevä laitosapulainen huolehtii edelleen osaston yhteisten tilojen siisteydestä, vaikka perheet osallistuvat arjessa omien huoneidensa siivoamiseen.

Viiden lastenhoitajavakanssin nimikemuutos ohjaajaksi lisää henkilöstökuluja 8 630 €/vuosi ja osastohoitaja vakanssin muuttaminen vastaavaksi ohjaajaksi vähentää henkilöstökuluja vuositasolla 5 313 €. Tähtelä -osaston henkilöstökustannukset osastonhoitajan ja lastenhoitajien nimikemuutosten jälkeen ovat 364 789 €/vuosi. Yhden lastenhoitajavakanssin siirtäminen pitkäaikaisten perhehoitajien tukeen Ulkopuoliset sijoitukset -yksikköön vähentää osaston tämänhetkisiä henkilöstökuluja vuositasolla 37 045 €.

PLVK - Tähtelä	palkka €/vuosi/vakanssi	määrä	yhteensä/€
nykyinen henkilöstö: 3 ohjaajaa	37 045	3	111 135
nimikemuutokset: osastonhoitaja vastaavaksi ohjaajaksi	37 045	1	39 570
nimikemuutokset: lastenhoitaja ohjaajaksi	37 045	5	185 225
laitosapulainen	28 829	1	28 829
1 lastenhoitajavakanssin siirtäminen ups yksikköön, nimikemuutos ohjaajaksi	37 045	1	-37 045

Taulukko 7, Pienten lasten vastaanottokodin Tähtelä -osaston vanhempi – lapsi työryhmän henkilöstökulut

Pienten lasten vastaanottokodissa työskentelevät sairaanhoitaja, psykologi ja sosiaalityöntekijä tukevat lasta ja vanhempaa hoitavaa tiimiä.

Vanhempi – lapsi sijoitusten ostopalveluiden kustannus:

Ensi- ja turvakodin hoitovuorokausimaksu vanhempi – lapsi sijoituksesta on vuoden 2016 hinnaston mukaisesti 300 €/vuorokausi. Mikäli perheen toinenkin vanhempi on sijoitettuna, hoitovuorokausimaksu on 220 € korkeampi. Vanhempi – lapsi sijoitus kestää keskimäärin 3–6 kk. Neljän vanhempi – lapsi yhteissijoituksen kustannukset Ensikodissa ovat keskimäärin 216 000 €. Vuositasolla säästö ostopalvelujen käytöstä on n. 430 000 €.

3.4 PÄIVYSTYSPERHEYSIKKÖ

Perhehoitajavalmennuksessa käyneitä perheitä on valmennettu päivystysperheiksi vuodesta 2013 alkaen 5–10 perhettä vuodessa. Päivystysperheellä on valmius vastaanottaa lapsi ympärivuorokautiseen hoitoon kiireellisesti tai avohuollon sijoituksena. Pienten lasten vastaanottokodin Päivölä -osasto on siirtynyt päivystysperheitä tukeväksi yksiköksi maaliskuusta 2016 alkaen.

Tavoite on, että alle kouluikäiset lapset sijoitetaan jatkossa pääsääntöisesti päivystysperheisiin. Päivystysperheysikön tehtävänä on tukea päivystysperhettä, johon on sijoitettu kiireellisesti, avohuollon kiireellisenä sijoituksena tai avohuollon sijoituksena lapsi tai nuori. Yksikkö vastaa myös lapsen ja tämän vanhempien tapaamisten järjestämisen ja tarvittaessa tapaamisten tuen ja valvonnan, mikäli vanhemman tai lapsen tilanne sitä edellyttää. Päivystysperheysikössä työskentelevä moniammatillinen tiimi suorittaa tarvittaessa myös lapsen kokonaistilanteen tutkimuksen ja arvioinnin. Päivystysperheysikön toiminnan tulee olla ympärivuorokautista ja sen tulee toimia hyvässä yhteistyössä vastaanottokotien kanssa.

Päivystysperheysikössä tarvitaan vähintään kahdeksan ohjaajaa ja vastaava ohjaaja. Mikäli yksikkö toimii Pienten lasten vastaanottokodin yhteydessä, sosiaalityöntekijä ja psykologipalvelut ovat toiminnan muutoksen myötä käytettävissä yksikössä. Lisäksi vastaanottokodissa on sairaanhoitajavakanssi, joka on myös välttämätön resurssi, jotta kyetään työskentelemään moniammatillisesti.

Päivystysperheysikössä työskentelee tällä hetkellä viisi ohjaajaa ja neljä lastenhoitajaa. Avoimena olevien lastenhoitajavakansseihin on esitetty nimikemuutosta vuosien 2015 ja 2016 henkilöstösuunnitelman yhteydessä. Päivystysperheosaston lähiesimiehenä toimivan vastaavan hoitajan vakanssi tulee muuttua vastaavaksi ohjaajaksi. Osastolla työskennellään jatkossakin kolmivuorossa, koska tarve sijoitukselle voi tulla ympärivuorokautisesti.

Neljän lastenhoitajan nimikemuutoksen ja osastohoitajan nimikemuutoksen jälkeen yksikön henkilöstökustannukset ovat 401 834 €/vuosi, kun avustava henkilöstön, talousapulaisen palkkakustannukset on huomioitu.

Pitkäaikaisten perhehoitajien tuessa Ulkopuoliset sijoitukset -yksikössä työskentelee tällä hetkellä kaksi vakinaista sosiaaliohjaajaa ja yksi tilapäinen sosiaaliohjaaja. Jotta Turun omat pitkäaikaisena toimivat perhehoitajat (sijaisperheet) kykenevät suoriutumaan vaativasta kasvatustehtävästään, on tarpeen lisätä omiin palveluihin sosiaaliohjaaja vakansseja. Em. resursointi mahdollistaa Turun omien perhehoitajien käyttämisen ostopalveluperhehoitajan sijaan.

Päivystysperheyksikkö	palkka €/vuosi/vakanssi	määrä	yhteensä/€
nykyinen henkilöstö: 5 ohjaajaa	37 045	5	185 225
lastenhoitajat	35 319	4	141 276
nimikemuutokset: lastenhoitaja ohjaajaksi		4	6 904
osastonhoitaja	44 883	1	44 883
nimikemuutokset: osastonhoitaja vastaavaksi ohjaajaksi		1	39 570
laitosapulainen 1 lastenhoitajavakanssin siirtäminen ups yksikköön, nimikemuutos ohjaajaksi	28 859	1	28 859
	37 045	1	-37 045

Taulukko 8, Päivystysperheyksikön henkilöstökustannukset ja tarvittavat muutokset

Pienten lasten vastaanottokodin toiminnan muutosten myötä tulee arvioitavaksi myös tarve yksikön valmistuskeittiölle. Yksikössä on tällä hetkellä paikka seitsemälle ympärivuorokautisesti sijoitetulle lapselle. Päivystysperheyksikössä vierailevat vanhemmat ja lapset ruokailevat yksikössä toisinaan. Mikäli yksikön valmistuskeittiöstä luovuttaisiin ja ateriat hankittaisiin esim. Arkean keittiöstä Mäntymäen sairaala-alueelta, mahdollistuisi kokin ja laitosapulaisen vakanssin lakkauttaminen ja keittiötilan muuttaminen perhettä kuntouttavaksi asunnoksi. Kokin ja laitosapulaisen vakanssien lakkauttamisesta saatava säästö on 53 725 €/vuosi ja elintarvikekustannuksista saatava säästö 35 000 €/vuosi.

3.5 YMPÄRIVUOROKAUTINEN LAITOSHOITO

Perhehoidon osuuden kasvaessa lastenkoteihin sijoitetaan jatkossa yhä vaikeampihoitoisia lapsia, joilla on mm. päihde- ja psyykkisiä ongelmia. Psykkisesti oireilevien lasten sijoittaminen lastensuojelulaitokseen lastensuojelulain nojalla on psykiatrisen osastohoidon vähenemisen seurauksena lisääntymässä. Myös vammaisdiagnoosin saaneita lapsia joudutaan sijoittamaan lastensuojelulain nojalla. Vaikka valtakunnallisesti tavoitteeksi on asetettu psykiatrian erikoissairaanhoidon palveluiden jalkautuminen peruspalveluihin ja lastensuojelun palveluihin, tarvitaan jatkossakin sijaishuoltopaikkoja, joissa on osaamista psyykkisesti tai päihteillä oireilevien lasten hoidossa. Turun omien lastenkotien tulee kyetä vastaamaan näiden lasten sijoitustarpeisiin, jotta ostopalvelukustannukset pysyisivät hallinnassa.

Sijoituksen onnistumisen edellytys on, että vaativaa laitoshoidoa tarvitsevan lapsen vanhemmat ja läheiset ovat tiiviisti mukana sijaishuollon aikaisessa työskentelyssä. Laitoksen tilaratkaisuiden ja henkilöstömitoituksen tulee tukea työskentelyä lapsen ja hänen perheensä kanssa.

3.5.1 Kahden lastenkodin yhdistäminen (Vakka-Suomi ja Virusmäki)

Vakka-Suomentien lastenkodin ja Virusmäentien lastenkodin tilat eivät sovellu parhaalla mahdollisella tavalla vaikeahoitoisten lasten ja heidän perheidensä kanssa työskentelyyn. Työtilat eivät ole turvallisia työntekijöiden kannalta, eivätkä tilat mahdollista vaikeahoitoisten lasten riittävää valvontaa. Kahden erillään toimivan pienen yksikön yhdistäminen yhdeksi yksiköksi mahdollistaa osastojen välisen yhteistyön. Esim. tilanteessa, että laitokseen sijoitettu lapsi on poistunut luvottomasti laitoksesta ja hänet pitää noutaa takaisin yksikköön, voivat vierekkäiset osastot tukea toinen toistaan. Tällä hetkellä osastolla yksin työskentelevä työntekijä ei voi lähteä hakemaan lasta.

Myös laitoksen ulkopuolelta mahdollisesti tuleva häirintä on paremmin hallittavissa, kun yksiköt sijaitsevat lähikäin, ympäristöltään valvottavissa olosuhteissa. Erityisesti lastenkodiksi suunnitellut tilat mahdollistavat turvalliset olosuhteet sekä laitoksen työntekijöille että sijoitetuille lapsille. Myös tukipalveluja on helpompi järjestää isomassa yksikössä.

Virusmäentien lastenkodissa työskentelee tällä hetkellä 8 hoitotyöstä vastaavaa henkilöä; vastaava ohjaaja, kuusi ohjaajaa, yöhoitaja, talousapulainen. Virusmäentien lastenkodin kokonaishenkilöstökustannukset ovat vuonna 2015 olleet 443 454 €.

Vakka-Suomentien lastenkodissa työskentelee tällä hetkellä 8 hoitotyöstä vastaavaa henkilöä; vastaava ohjaaja, lastenhoitaja, 5 ohjaajaa ja yöhoitaja. Lisäksi yksikössä työskentelee vastaava kokki (avoin). Vakka-Suomentien lastenkodin kokonaishenkilöstökulut ovat vuonna 2015 olleet 475 162 €.

Kahden yksikön muodostama kokonaisuus tarvitsee osastotyötä organisoivien vastaavien ohjaajien lisäksi johtajan, jonka keskeinen tehtävä on kehittää lastenkodin toimintaa kokonaisvaltaisesti. Johtajavakanssi voidaan siirtää Luostarinkadun lastenkodista, mikäli yksikön toiminta muuttuu. Johtajan henkilöstökustannukset vuodessa ovat 54 527 €. Vakka-Suomentien ja Virusmäentien henkilöstökustannukset ja johtajan palkka ovat yhteensä 973 143 €/vuosi.

Kahden pienen lastenkodin yhdistämisellä luodaan edellytykset vaikeahoitoisten, psyykkisesti ja mahdollisesti päihteiden käytöllä oireilevien nuorten sijoittaminen Turun omaan lastenkotiin. Tällöin ostopalveluiden käyttöä saadaan vähennettyä. Mikäli yhdistetyssä lastenkodissa on kummallakin osastolla paikka 7 lapselle, ja hoitohenkilökuntaa olisi 8/osasto, on hoitomitoitus 1,1. Esim. päihteiden käytöllä oireilevien lasten hoitamiseen tulee siirtymätilanteessa arvioida siten, että tällä hetkellä sijoitettuna olevien lasten tilanne turvataan.

Jotta lastenkodissa voidaan hoitaa psyykkisesti tai päihteiden käytöllä oireilevia lapsia tai nuoria, tarvitaan moniammatillista osaamista, esim. sairaanhoidon erityisosaamista. Kun siirtyminen vaikeasti oireilevien lasten hoitoon tapahtuu, esitetään kummallekin osastolle sairaanhoitajavakanssin perustamista. Moniammatillisuuden keinoin ja henkilöstön kouluttamisella varmistetaan se, että henkilöstöllä on riittävä osaaminen psyykkisten tai neurologisten sekä päihdeongelmien hoitoon. Kahden sairaanhoitajan henkilöstökulut ovat n. 79 100 €/vuosi. Sairanhoitajavakanssien lisäyksen jälkeen hoitomitoitus on 1,2.

Mikäli yhdistetty lastenkoti sijaitsee jo olemassa olevan lastenkodin kanssa samassa pihapiirissä, tulee arvioida, millä henkilöstöresurssilla ao. lastenkodin keittiö kykenee huolehtimaan kahden lisäosaston ruokahuollon.

3.5.2 Luostarinkadun lastenkodin osasto 1

Luostarinkadun ympärivuorokautista hoitoa antavalla osastolla 1 työskentelee tällä hetkellä kolme ohjaajaa (1 avoin ohjaajavakanssi) ja kaksi lastenhoitajaa, yöhoitaja ja talousapulainen ja vastaava kokki. Luostarinkadun lastenkodin kahden osaston kokonaishenkilöstökustannukset ovat vuonna 2015 olleet 770 075 €, jolloin yhden osaston vuoden henkilöstökustannus on n. 385 000 €.

Lastenkodin osastolle on tällä hetkellä sijoitettuna 6 lasta, jotka ovat iältään 11–17 -vuotiaita. Kaikki osastolle sijoitetut lapset on sijoitettu huostaanottopäätöksellä. Osaston hoitomitoitus on 1 (kuuden lapsen mukaan).

Mikäli Luostarinkadun lastenkodin os. 2:n henkilöstö siirtyy perheitä kuntouttavaan työhön toiseen yksikköön, tulee osasto 1:n tarve arvioida. Syksyllä 2016 osastolla on viisi huostaanottopäätöksellä sijoitettua 11–16 -vuotista lasta. Osaston toimiminen yksin kiinteistössä, jossa ei ole käytettävissä toisen ympärivuorokautisen osaston tukea, ei ole tarkoituksenmukaista. Lisäksi tilat ovat toiminnallisesti sekä työntekijöiden että lasten näkökulmasta epätarkoituksenmukaiset ja vaativat isoja kunnostustöitä.

Osastolle sijoitettujen lasten kokonaistilanne on arvioitu ja tehty alustava suunnitelma lasten ja työntekijöiden siirtymisestä toiseen Turun kaupungin lastenkotiin. Suunnittelussa on pyritty huomioimaan lasten erityistarpeet, sisarusuhteet. Siirtymätilanteessa lapsen oma perhe ja vastaanottava yksikkö otetaan mukaan työskentelyyn.

Samanaikaisesti lasten kanssa työskentelevät tarvitsevat tiivistä tukea, jotta he kykenevät työskentelemään muutostilanteessa lapsia ja lapsen verkostoja tukevasti. Myös lapsen vastaanottavan yksikön tulee valmistautua muutokseen. Suunnitelma lasten siirtymisistä ja aikataulusta täsmenny, kun tiloja ja toimintaa koskevista muutosesityksistä tehdään päätökset.

4 TILOJEN VAATIMUKSET

Omien lastenkotien käytön tehostaminen ja ostopalveluiden vähentäminen edellyttää sitä, että Turun kaupungin omilla lastenkodeilla on asianmukaiset tilat, henkilöstö ja työtavat. Laitoshoidon tarvitsevat pääosin lapset, joilla on vaikeita käytöshäiriöitä, psykiatrasta ja neurologista oireilua. Sijaishuoltopaikan on oltava tiloiltaan turvallinen sekä lapselle että työntekijöille. Nykyiset tilat eivät kaikilta osin tätä vaatimusta täytä. Yksiköissä on havaittu työsuojellullisia että paloturvallisuuteen liittyviä puutteita. Tilojen on mahdollistettava se, että lasten valvonta voidaan suorittaa yksikössä lapsen yksityisyyttä loukkaamatta. Lasten väliset pahoinpitelyt tai hyväksikäyttö saadaan parhaiten estettyä asianmukaisilla tiloilla sekä ammattitaitoisella henkilökunnalla.

Sekä perheitä kuntouttavan yksikön ja ympärivuorokautisen hoidon yksikön tulee sijaita sellaisessa paikassa, että kulkeminen lasten kouluihin ja päiväkoteihin on mahdollista julkisilla kulkuneuvoilla. Päivystysperheyksikön toiminta vastaanottokodin yhteydessä on toiminnallisesti perusteltua; perheet siirtyvät perhekuntoutukseen tai vanhempi – lapsi yhteissijoitukseen kiireellisen sijoituksen tai avohuollon kiireellisen toimenpiteen jälkeen. Tällöin tiivis yhteistyö vastaanotto-osastojen, päivystysperheyksikön ja perheitä kuntouttavan osaston välillä mahdollistuu.

4.1 PERHEITÄ KUNTOUTTAVA YKSIKKÖ

Sijainniltaan tilojen tulee olla lähellä vastaanottokoteja, joissa työskennellään ennen perhekuntoutusta, tai perhetyön/intensiivisen perhetuen läheisyydessä, jotka jatkavat työskentelyä perheen kanssa kuntoutuksen jälkeen. Yksikössä voidaan kuntouttaa yhtä aikaa enintään 4 perhettä, jolloin henkilökuntaa tulee olla vähintään 7 (Valviran lastensuojelun ympärivuorokautisen hoidon valvontaohjelma 2012–2014).

Tavoitteena on, että ympärivuorokautista perhehoitoa toteuttavassa yksikössä kyetään antamaan kuntoutusta yhtäaikaaisesti neljälle perheelle seitsemänä päivänä viikossa.

Kuntouttavalla osastolla tulee olla asunnot perheille sekä yhteiset sosiaalilat. Asunnot ovat joko kaksioita tai kolmioita. Asunnoissa on omat kylpyhuoneet sisältäen wc:n ja suihkun sekä oman keittiönurkkauksen, joka sisältää jääkaapin, hellan, mikron, vedenkeittimen ja vesipisteen. Asunnot ovat kalustettuja ja niissä on sängyt, ruokapöydän/työpöydän, tv:n, kaapit, valaistukset ja peilin. Sisustus tehdään mahdollisimman viihtyisäksi ja asuntojen on oltava muuttovalmiita niin, että perhe tuo asuntoon vain henkilökohtaiset tavarat. Jokaisessa asunnossa on myös internet-yhteys. Asunnot olisivat joko solutyypisiä tai rivitalorakennus. Ovien lukot on sarjoitettu niin, että asuntoon on asiakkaalle omat avaimet ja työntekijöillä yleisavaimet.

Asiakkaiden yhteisissä tiloissa tulee olla pesutupa sisältäen pesukoneet ja kuivurit/kuivaushuone, palaverihuone ja leikki/puuhahuone sekä viihtyisä pihapiiri. Lisäksi yksikössä tulee olla sauna/pesutila, ruokahuone/kahvihuone, jonka yhteydessä on riittävät oleskelutilat. Yhteinen tupakeittiö on olohuoneen yhteydessä, jossa voidaan muun muassa tarjota perheille sunnuntaina iltapala ja mahdollistaa yhteisöllisen toiminnan perheiden kanssa.

4.1.1 Henkilökunnan tilat

Työntekijöillä pitää olla mahdollisuus tehdä työtä keskeytyksettömästi, jolloin henkilökunnalla tulee olla toimistotila, joka on ainoastaan henkilökunnan käytössä. Lisäksi tulee olla neuvottelu-/toimistotila suullista raportointia ja palaverieja varten. Molemmassa tiloissa on oltava tietokoneet ja lisäksi henkilökunnan käyttöön tarvitaan vä-

hintään yksi kannettava tietokone. Neuvottelu-/toimistotilassa on oltava runsaasti lukollista säilytystilaa. Toimistotilassa ei suoriteta asiakastyötä. Lisäksi tarvitaan oma tila/työhuone erityistyöntekijälle sekä henkilökunnalle omat sosiaaliset tilat sisältäen suihkun, wc:n, lukolliset kaapit ja säilytystilat. Tiloihin kuuluvat myös henkilökunnan käyttöön tarkoitetut keittiö- ja siivoustilat.

4.1.2 Neliömääräykset koskien asiakkaiden tiloja

Valviran julkaisemassa ”Lastensuojelun ympärivuorokautinen hoito ja kasvatusta, valtakunnallinen valvontaohjelma 2012–2014” on määräyksiä lastensuojelun yksiköiden tiloista. Lähtökohtana on, että jokaisella lapsella tulisi olla oma huone, yhden hengen huoneen vähimmäismitoitus 12 m². Lapsi voidaan esimerkiksi perhekuntoutuksessa ja ensi- ja turvakodissa myös sijoittaa samaan huoneeseen vanhempansa tai muun huoltajansa kanssa. Lapsen etu on kuitenkin jokaisessa tapauksessa otettava huomioon. (Valvira 2012–2014.)

Lapsen omaan huoneeseen tulisi mahtua sängyn lisäksi muitakin huonekaluja, esimerkiksi tuoleja ja pöytä. Asumisyksikössä on oltava riittävästi yhteisiä tiloja ruokailuun ja yhdessäoloon, toiminta- ja harrastustiloja sekä neuvottelu- ja toimistotilaa, näiden kohdalla ei ole mainittu erillisiä neliömääräyksiä.

4.1.3 Huomioita tiloista sekä turvallisuudesta

Tiloja valittaessa tulee ottaa huomioon perheiden yksityisyyden säilyminen, mikä ehkäisee myös väkivallan uhkaa sekä helpottaa perheiden motivoitumista kuntoutukseen. Näin luodaan myös riittävät edellytykset rauhalliseen arjen harjoitteluun. Lisäksi sekä perheiden että työntekijöiden turvallisuus on otettava asianmukaisesti huomioon.

Turvallisuutta lisätään turvaovilla, henkilökunnan omalla sisäänkäynnillä, kameroilla, jotka sijoitetaan ulko-oville sekä hälytysjärjestelmällä, johon kuuluvat työntekijöiden hälytyspainikkeet.

Taulukossa 9 on esitetty alustava tilaohjelma perheitä kuntouttavasta yksiköstä.

Käyttötarkoitus	Koko m ²	Määrä	yhteensä	Varustelu	Huom.
asunto (kaksio) sis. Keittiö, wc, kh	50	4	200	normaali "kotivarustelu", pyykinpesukone	yhden asunnosta tulee olla esteetön
henkilökunnan toimistotila	15	1	15	äänieristetty	
oleskelutila keittiönurkkauksella	30	1	30	"kotikeittiövarustelu"	
neuvotteluhuone	20	1	20		yksilötyöskentely/asiakastapaamiset
henkilökunnan wc	5	1	5		
siivous	4	1	4		
muut tilat (mm. käytävät ja tekniikka)	82	1	82		
yhteensä			356		

Taulukko 9 alustava tilaohjelma perheitä kuntouttavasta yksiköstä

4.2 PÄIVYSTYSPERHEYKSIKKÖ

Päivystysperheyksikössä tulee olla riittävät tilat päivystysperheeseen sijoitetun lapsen ja vanhempien tapaamisille, tilat verkostotapaamisia ja neuvotteluita varten sekä tila, jossa mahdollistuu lapsen ja vanhemman vuorovaikutuksen arviointi ja tukeminen. Yksikön työryhmä tukee sijoituksen aikana sekä lapsen oma vanhempaa että

päivystysperhettä. Myös vanhempien ja päivystysperheiden yksilötapaamisille tulee olla käytettävissä riittävästi tiloja.

Vanhemmat käyvät pääsääntöisesti tapaamassa lastaan päivystysperheyksikössä, jolloin päivystysperheyksikön työntekijä on mukana tapaamisissa. Työntekijän tehtävänä on tukea tai valvoa vanhemman ja lapsen tapaamisia esimerkiksi silloin, jos vanhemmalla on päihteiden käyttöä tai lapsi tai vanhempi tarvitsee ulkopuolista tukea ja ohjausta. Päivystysperheyksikön työryhmä tuottaa avohuollon sosiaalityölle myös tietoa lapsen ja vanhemman välisestä vuorovaikutuksesta. Tästä syystä lapsen ja vanhemman tapaamisten tulee olla kiireettömiä ja mahdollistaa niin luonnollinen vuorovaikutustilanne vanhemman ja lapsen välille kuin mahdollista, jotta arviointia kyetään tekemään. Myös psykologi osallistuu arvioinnin tekemiseen. Lapsen ja vanhemman tapaamisten lisäksi päivystysperheyksikön työntekijät tapaavat lapsen vanhempaa yksin ja kartoittavat erilaisin menetelmin vanhemman kanssa vanhemmuuden eri osa-alueita, sekä tukevat vanhempia toimimaan lapsen kanssa.

Päivystysperheyksikössä tapahtuvat lapsen ja vanhempien tapaamiset voivat kestää parista tunnista muutamaan tuntiin, josta syystä on tarpeen, että pienen lapsen on mahdollista nukkua yksikössä päiväunet ja että lapsella ja vanhemmalla on mahdollisuus yhteiseen ruokailuun.

Vanhempien ja lasten tapaamisten ja päivystysperheiden tukemisen lisäksi päivystysperheyksikkö tekee kotikäyntejä päivystysperheeseen ja lapsen biologiseen perheeseen. Työ on osaltaan liikkuvaa, mutta iso osa perheiden tukemisesta tehdään päivystysperheyksikössä.

Henkilöstöllä tulee olla riittävät sosiaalililat. Raportointia ja luottamuksellisia puheluita varten tulee olla oma erillinen tila. Asiakkaiden tapaamisiin tarkoitetut tilat tulee olla erilliset työntekijöiden työtilasta. Lasten ja vanhempien tapaamisiin käytettävät tilat tulee olla kooltaan sellaiset, että ne mahdollistavat liikkumisen ja toiminnallisuuden. Lähistöllä oleva piha-alueen tulee mahdollistaa lapsen ja vanhemman yhteisen ulkoilun.

Kokonaisuutena päivystysperheyksikön toiminnan kannalta on välttämätöntä, että yksikön henkilöstön tilat ja asiakastyöhön tarkoitetut tilat sijaitsevat lähellä toisiaan ja mahdollistavat lapsen ja vanhemman vuorovaikutuksen tukemisen, vanhemman ja päivystysperheen yksilöllisen tapaamisen.

Päivystysperheyksikkö toimii pienten lasten vastaanottokodissa Päivölä -osastolla. Osastolla on pieniä lastenhuoneita, jotka eivät sellaisenaan vastaa tarkoitustaan päivystysperheiden käyttöön. Jotta tiloihin saadaan tarkoitukseen mukaisia vastaanottoiloja, vaativat tilat muutostöitä.

Muutostöillä tavoitellaan alla olevia muutoksia:

- jatkossa lastenhuoneita olisi kolme ja yksi huone nuorisokäyttöön/nuoren perheelle
 - o kalustetaan niin, että vanhemmalle on myös oma lepotila
- yksi huone säilyisi leikkihuoneena pienille lapsille
- yksi huone olisi ns. vanhempien tapaamishuone
 - o laajennettaisiin purkamalla väliseinä ja suljetaan toinen ovi
 - o seinä- ja lattiapinnat uusittaisiin
- tarvitaan kunnollinen varastotila lainattaville tavaroille
 - o vaatehuoneen vieressä olevalle kylpyhuoneelle ei ole tarvetta. Varaston ja kylpyhuoneen välinen seinä poistettaisiin, jolloin saataisiin isompi varastotila
 - o pinnat uusittaisiin
- Lastenhuone keittiön takana muutettaisiin vanhempien tapaamistilaksi
 - o vaatisi väliseinän/oven poiston ja tilalle tulisi liukuovi
 - o seinä- ja lattiapinnat uusittaisiin
- Lisäksi toiminta vaatisi jonkin verran kalustehankintoja mm. sänkyjä, lepotuoleja ja pöytiä

Tarkempi suunnitelma on liitteenä 2.

4.3 YMPÄRIVUOROKAUTINEN LAITOSHOITO

4.3.1 Kahden pienen yksikön yhdistäminen uudisrakennukseksi

Uudella ympärivuorokautisen hoidon yksiköllä on tarkoitus korvata Virusmäentien ja Vakka-Suomentien lastenkodit. Molemmat yksiköt ovat nykyisellään pieniä ja tilat eivät vastaa lasten ja hoitohenkilöstön osalta turvallisuusvaatimuksia.

Taulukossa 10 on esitetty uuden ympärivuorokautisen hoidon alustava tilaohjelma. Tilaohjelma tarkentuu hankesuunnittelussa.

Yksikköön tulee kaksi 7 -paikan osastoa. Jokaisella lapsella tulee olla oma huone. Tyttöillä ja pojilla tulee olla omat saniteetti- ja pesutilat. Kummallakin osastolla tulee olla pienkeittiö, jossa on mahdollisuus valmistaa aamu-, väli- ja iltapalat. Yhteisiä harraste- ja pelitiloja tulee olla käytössä riittävästi lapsimäärään suhteutettuna. Lisäksi yksikössä tulee olla tila johtajalle ja sosiaalityöntekijälle sekä riittävä tila verkostotapaamisia varten.

Henkilöstölle tulee olla riittävät pukutilat ja pesutilat.

Mikäli ympärivuorokautista sijaishuollon vaativaa hoitoa antava yksikkö sijaitsee Moikoisten lastenkodin kanssa samassa pihapiirissä, tulee arvioida, millä henkilöstöresurssilla Moikoisten lastenkodin tai Puolukkatien lastenkodin keittiö kykenee huolehtimaan kahden lisäosaston ruokahuollon. Moikoisten lastenkodin keittiön tilat on vastikään korjattu ja koneet uusittu.

Huomioitavia asioita valvontaan ja lasten turvallisuuteen liittyen:

- lasten huoneiden ovet aukeavat ulospäin
- huoneissa on lukittavat ikkunat
- ilmastointiputkien päät eivät voi olla avattavat (ei voi piilottaa tavaroita)
- sähköiset ovien lukitukset
- materiaalien valinnassa tulee kiinnittää huomio paloturvallisuuteen
- vahvat ja laadukkaat huonekalut
- lattiamateriaali ei saa olla liukas
- henkilökunnan toimisto tulee sijoittaa niin, että siitä näkee osastolle
- lukittavat laatikot teräville esineille esim. veitsille
- hälyttimet, henkilöhälyttimet, palohälyttimet
- avarat tilat, ei sokkeloisuutta
- valvontaa helpottaa, että ei ole nurkkia tai kulmia
- kameravalvonta käytäville.

Työturvallisuuden liittyvät asiat tilojen suunnittelussa:

- näkyvyys
- valaisimet, peilit (kaksipuoliset)
- tilojen tulisi sijaita yhdessä kerroksessa
- hälyttimet
- henkilöstön koulutus – asennoituminen, ennakoiminen, lähestymistavat, ohjeistus, turvallisuuskoulutus
- pakotiet tulee olla merkittyjä
- riittävä henkilökuntaresurssi
- kameravalvonta
- avainkortit – vilauttamalla ovet auki
- hyvin huolletut tilat – siivous ja korjaus

Käyttötarkoitus	Koko m2	Määrä	yhteensä	Varustelu	Huom.
asuinhuone	12	7	84		
wc	5	2	10	toinen invavarusteltu	
kylpyhuone/wc	7	2	14		
pienkeittiö	5	1	5		
oleskelutila/ruokailutila	35	1	35		
vastaavan ohjaajan huone	10	1	10		
henkilökunnan toimistotila	15	1	15	ikkuna osastolle päin	
varasto	5	1	5		
eteinen	10	1	10		
kuivatustila	5	1	5		eteisen yhteydessä
kuraeteinen	5	1	5		eteisen yhteydessä
siivouskomero	2	1	2		
yhden osaston tilat yhteensä			200		
2 osastoa yhteensä			400		
Yhteiset tilat					
harrastetila	40	1	40		
vierihoito	15	1	15		
vaatehuolto	15	1	15		
johtajan huone	10	1	10		
neuvottelutila	25	1	25		
henkilökunnan taukotila	30	1	30		
valmistuskeittiö	35	1	35	laitoskeittiövarustelu	
henkilökunnan sosiaalitilat					
-pukutilat/naiset	15	1	15		
-wc	3	1	3		
-suihku	5	1	5		
-pukutilat/miehet	10	1	10		
-wc	3	1	3		
-suihku	5	1	5		
pukuhuone	5	1	5		
wc	5	1	5		
kylpyhuone	6	1	6	varaus terapia- ammeelle	
sauna	5	1	5		
varasto	50	2	100		
Siivouskeskus	7	1	7		
Yksiö, sis keittiö, wc, kh	30	1	30		itsenäistymisasunto omalla sisäänkäynnillä
muut tilat (mm. käytävät, tekniikka)		1	252		
Yhteiset tilat yhteensä			621		
Koko talo yhteensä					
1 osasto			821		
2 osastoa			1021		

Taulukko 10, ympärivuorokautisen hoidon alustava tilaohjelma

4.3.2 Moikoisten ja Maksilankadun lastenkotien muuttaminen 14 -paikkaisesta yksiköstä 12 -paikkaiseksi

Moikoisten ja Maksilankadun lastenkodin hoitomitoitus on tällä hetkellä 1–1,1, jolloin em. henkilöstömäärällä kyetään vastaamaan 12 sijoitetun lapsen hoitoon ja kasvatukseen. Mikäli huoneluku kasvaa 2/yksikkö, tarvitaan 1–2 lisävakanssia kumpaankin yksikköön. Lisähuoneiden rakentamisesta on tehty kartoitukset, joiden mukaan lisähuoneiden rakentaminen ei ole mahdollista lastenkotien nykyisten ulkoseinien sisälle vaan lisähuoneet vaativat erillisen siiven rakentamista. Erillissiivestä aiheutuvat kustannukset eivät ole tarkoituksenmukaisia. Tilatarve-työryhmä arvioi, että on tarkoituksenmukaista muuttaa nämä lastenkodit 12 -paikkaisiksi.

Luostarinkadun lastenkodin muutoksia suunniteltaessa on tarkasteltu muiden omien lastenkotien paikkatilannetta. Omissa lastenkodeissa vapautuu paikkoja syksyn 2016 ja kevään 2017 aikana. Mikäli yksiköt arvioidaan lapsen edun mukaisiksi sijaishuoltopaikoiksi, voidaan sijaishuollon muutospäätöksillä sijoittaa Luostarinkadun lastenkodin osastolta yhteensä 6 lasta muihin yksiköihin. On tarkoituksenmukaista siirtää lapselle läheinen hoitaja lapsen mukana, jotta lapsen siirtyminen uuteen yksikköön aiheuttaa mahdollisimman vähän muutosta lapsen arkeen.

5 TARPEEN RATKAISU

5.1 PERHEITÄ KUNTOUTTAVA YKSIKKÖ

5.1.1 Pienten lasten vastaanottokoti

Lounais-Suomen Aluehallintoviraston antaman ohjeen mukaan perheitä ympärivuorokautisesti kuntouttava yksikkö ei voi sijaita pitkäaikaishoidon laitoksen yhteydessä. Aluehallintovirasto perustelee kantaansa sillä, että lastenkoti on pitkäaikaisesti yksin sijoitetun lapsen koti, eikä samalla osastolla voi olla lyhytaikaisesti sijoitettuna lasta yhdessä oman vanhempansa kanssa. Mikäli perheitä kuntouttavalle yksikölle rakennetaan uudisrakennus, se on tarkoituksenmukaista sijoittaa olemassa olevan vastaanottokodin yhteyteen, jotta yhteistyö vastaanottavan osaston ja perheitä kuntouttavan yksikön välillä toimii mahdollisimman joustavasti. Yksikölle luonteva sijainti on pienten lasten vastaanottokodin yhteydessä.

Pienten lasten vastaanottokoti sijaitsee osoitteessa Vähä-Heikkiläntie 5 (kuva 3), joka on osana Mäntymäen sairaala-alueetta. Sairaala-alueen rakennusoikeus ja käyttötarkoitus mahdollistaa uuden yksikön rakentamisen. Pienten lasten vastaanottokodin omistaa Turun seudun sosiaali- ja terveystalviinteiöt Oy.

Kuva 3, Pienten lasten vastaanottokoti

5.1.2 Perheiden kuntouttaminen

Mikäli perheitä kuntoutettavalle yksikölle ei toteuteta omaa rakennusta, tulee kysymykseen perheiden omissa kodeissa, TVT:ltä tai kolmannelta osapuolelta vuokrattavissa asunnoissa tehtävä kuntoutus.

Perheitä kuntouttavan yksikön toiminta on tarkoitus aloittaa vielä vuoden 2016 aikana siten, että perheitä kuntoutetaan toiminnan alkuvaiheessa heidän omissa kodeissaan. Kun työryhmä on "ajettu sisään" ja sisäistänyt toimintatavat, on tarkoituksenmukaista vuokrata toiminnalle 2–3 asuntoa (2–3h+keittiö) kuntouttamista varten. Näissä asunnoissa perhekuntoutukseen tulevat perheet voivat asua joko kuntoutuksen alkuvaiheessa nk. kartoitusvaiheen aja tai koko kuntoutuksen 3–9 kuukauden ajan.

Hyvinvointitoimiala on neuvotellut TVT:n kanssa nk. Tovi-kotien vuokraamisesta perheitä kuntouttavan yksikön käyttöön. Yksikön käytössä voi olla aina samat asunnot tai asunnot voivat olla vaihtuvia siten, että perheiden käyttöön osoitetaan vapaana oleva asunto.

Perheasuntojen lisäksi kuntouttavalla työryhmällä tulee olla käytettävissään toimistotilat ja asiakasvastaanottotilat, joissa asiakaskohtainen menetelmätyöskentely ja vertaistukiryhmän työskentely tapahtuu. Kuntoutuksen vaikuttavuuden kannalta on tarkoituksenmukaista, että osa kuntoutuksen aikaisesta työskentelystä tapahtuu muualla kuin perheen omassa kodissa, mm. vertaistukiryhmissä ja toiminnallisissa ryhmissä.

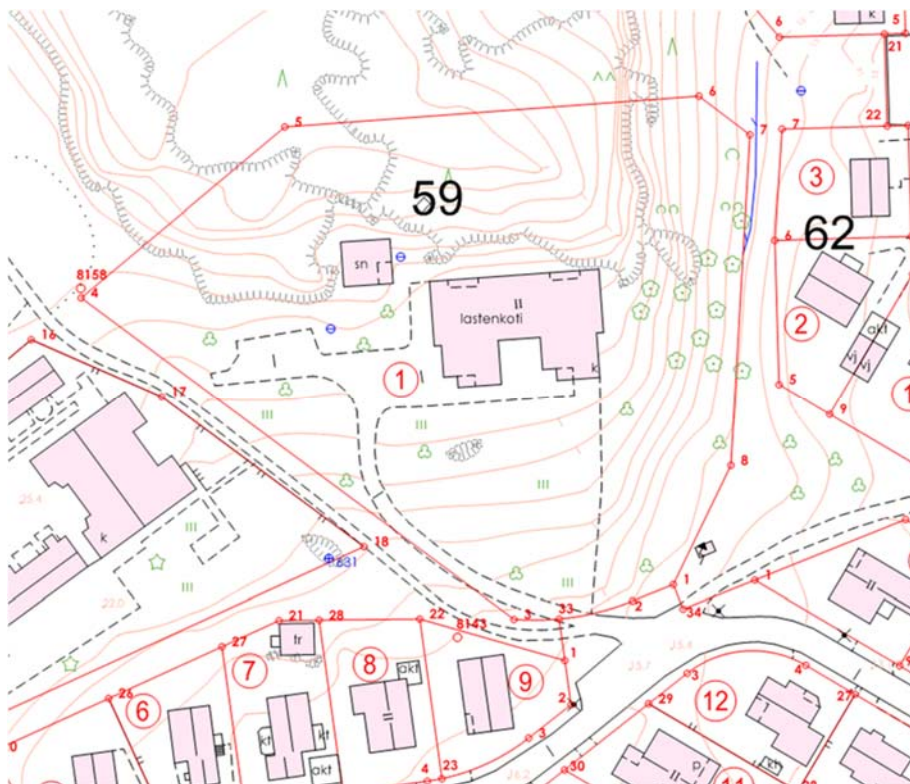
Mahdollinen sijoituspaikka toiminnan alkuvaiheessa perheitä kuntouttavalle työryhmälle on Mäntymäen perhekeskus. Siellä on järjestettävissä olemassa olevia toimintoja siten, että tilaa vapautuisi perheitä kuntouttavan työryhmän käyttöön. Perhekuntoutuksen toteuttamisen kannalta paras ratkaisu on, että perhekuntoutusasunnot sijaitsevat lähellä perhekuntoutustyöryhmän työtiloja.

5.2 YMPÄRIVUOROKAUTINEN LAITOSHOITO

5.2.1 Moikoisten lastenkodin tontti (Moikoistenkatu 7)

Yhdeksi ympärivuorokautisen hoidon yksikön sijoituspaikaksi on kaavailtu Moikoisten lastenkodin tonttia osoitteessa Moikoistenkatu 7 (kuva 4). Siellä on rakennusoikeutta jäljellä 2 160 k-m². Tämä mahdollistaa kahden osaston, yhteensä 14 -paikkaisen, lisärakentamisen tontille. Sillä saataisiin korvattua Vakka-Suomentien ja Virusmäentien lastenkotien paikat.

Hankesuunnitteluvaiheessa tulee tutkia miltä osin pystytään hyödyntämään Moikoisten lastenkodin nykyisiä tiloja. Lastenkodin nykyinen sauna on huonokuntoinen ulkorakennus. Se on tarkoituksenmukaista rakentaa osaksi uudishanketta.

Kuva 4, Moikoisten lastenkodin tontti, Moikoistenkatu 7

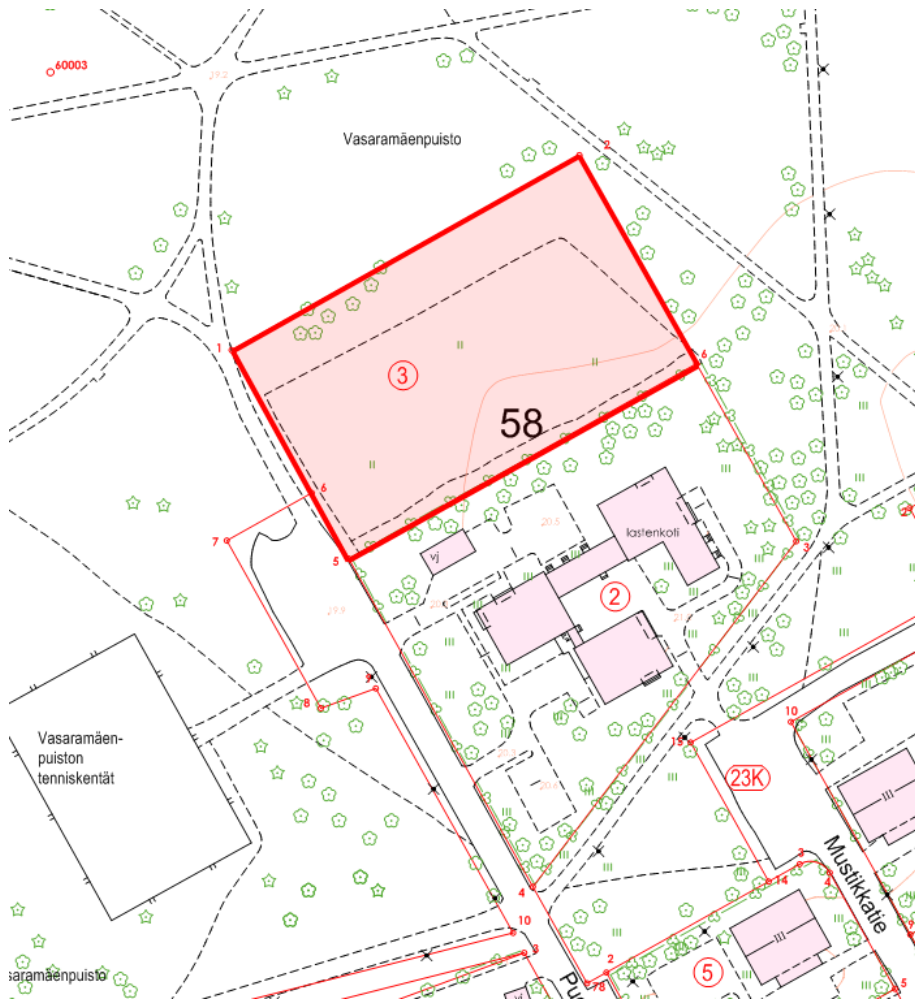
5.2.2 Puolukkatie 11

Puolukkatie 11 sijaitsee Puolukkatien lastenkodin viereisellä tontilla (kuva 5 Tontin käyttötarkoitus tällä hetkellä on YU (urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue) Tontilla on rakennusoikeutta ~1 800 k-m².

Hankesuunnitteluvaiheessa tulee tutkia miltä osin pystytään hyödyntämään Puolukkatien lastenkodin nykyisiä tiloja.

Ympäristötoimialan ympäristösuojelutoimiston mukaan Vasaramäenpuistossa, missä Puolukkatie 11 sijaitsee, on toiminut 1900–1960 puoliväliin saakka kaatopaikka. Alueelle on tehty tutkimus maaperän pilaantuneisuudesta vuonna 2007. Tutkimuksessa tehtyjen koekuoppien perusteella pintamaakerroksen haitta-ainepitoisuudet olivat pääasiassa alle ohjearvotasojen. Joissakin koekuopissa havaittiin jätetäyttöä. Yhdessä koekuopassa havaittiin ongelmajäteraja-arvon ylittävä öljyhiilivetypitoisuus.

Ympäristösuojelutoimiston mukaan Vasaramäenpuiston länsiosassa on tehty hulevesilinjän saneerausta ja puiston peruskorjausta 2014–2015. Vuonna 2015 alueelle tehdyssä toimenpideraportissa todetaan, ettei puiston nykykäytössä maaperään jääneistä haitta-aineista arvioida muodostuvan ympäristö- tai terveysriskiä. Suositus on, ettei Vasaramäenpuiston alueella tehtäisi mitään kaivuutöitä ilman, että niistä keskustellaan ensin ympäristöviranomaisen kanssa. Jos alueen käyttötarkoitus muuttuu, tulee maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve määritellä uudestaan tulevan käytön perusteella.

Kuva 5, Puolukkatie 11

6 TALOUDELLISET VAIKUTUKSET

6.1 PERHEITÄ KUNTOUTTAVA YKSIKKÖ

6.1.1 Pienten lasten vastaanottokoti

Mikäli perheitä kuntouttavan yksikön hanke toteutetaan uudishankkeena, on se tarkoituksen mukaista toteuttaa pienten lasten vastaanottokodin yhteyteen omana rakennuksena.

Hankkeen arvioitu kustannusarvio on 1 287 000 € (kustannustaso 6/2016). Tästä aiheutuva vuokra hyvinvointitoimialalle olisi noin 9 400 €/kk ja 113 000 €/vuosi vuoden 2016 vuokratason mukaan.

6.1.2 Perheiden kuntouttaminen

Perheitä kuntouttava yksikkö tarvitsee työtilan toiminnalleen. Mikäli toiminta sijoittuu Mäntymäen perhekeskuksen tiloihin, ei siitä muodostu hyvinvointitoimialalle lisävuokratuloja, sillä tilat ovat entuudestaan hyvinvointitoimialan vuokrauksessa.

TVT:n tarjoamien Tovi-kotien kuntoutettavien perheiden käyttöön vuokra on noin 1 000 €/kuukausi/asunto. Kolmesta asunnosta vuokra on näin ollen 3 000 €/kuukausi. Asunnot vuokrataan kalustettuina.

Perheitä kuntouttavan yksikön toimintaa arvioidaan koko ajan toiminnallisuuden näkökulmasta. Myöhemmin voi tulla ajankohtaiseksi tehdä yhteistyötä esim. kumppanuussopimuksella paikallisen toimijan kanssa, mikäli esimerkiksi koetaan, etteivät TVT:n asunnot sovellu perheitä kuntouttaviksi asunnoiksi.

Perheitä kuntouttavan työryhmän toiminta kyetään aloittamaan nykyisellä henkilöstöllä. Toiminta tarvitsee lisäksi toimintaterapeutin ja sosiaalityöntekijän. Mikäli perheitä kuntouttava työryhmä työskentelee perheiden kanssa ympärivuorokautisesti seitsemänä päivänä viikossa, tulee työryhmää vahvistaa kahdella ohjaajavakanssilla.

6.2 PÄIVYSTYSPERHEYKSIKKÖ

Jotta päivystysperheyksiköllä on tarkoituksenmukaiset tilat, pitäisi pienten lasten vastaanottokodin Päivölä -osastolla tehdä muutostöitä. Muutostyön alustava kustannusarvio on 48 000 € (alv 0 %, hintataso 8/2016), josta aiheutuu noin 585 €/kk ja 7 020 €/vuosi lisäkustannus hyvinvointitoimialan vuokraan. Näin ollen muutostyön jälkeen pienten lasten vastaanottokodin vuokra on 12 273,76 €/kk vuoden 2016 vuokratason mukaan.

Mikäli pienten lasten vastaanottokodin keittiötoiminta loppuu, voidaan arvioida keittiötilan mielekkyyttä muuttaa asuntokäyttöön perheitä kuntouttavalle yksikölle.

Pienten lasten vastaanottokotiin tehtävien mahdollisten muutostöiden kustannusarvio sekä siitä aiheutuvan muutostyön osuus tarkentuu tarkemman jatkosuunnittelun myötä.

6.3 YMPÄRIVUOROKAUTINEN LAITOSHOITO

Kaikkiin tutkittuihin tonttivalikoimoihin tullaan ympärivuorokautisen hoidon yksikkö toteuttamaan uudishankkeena. Mikäli yksikkö toteutetaan Moikoisten lastenkodin tontille tai Puolukkatien lastenkodin viereiselle tontille, tulee hankesuunnitteluvaiheessa tutkia, miltä osin pystytään hyödyntämään lastenkotien nykyisiä tiloja (esim. pyykkihuolto ja keittiö).

Ympäri vuorokautisen hoidon yksikön alustava kustannusarvio on laskettu Moikoisten lastenkodin nykyiselle tontille. Mikäli hanke toteutettaisiin Puolukkatie 11 tontille, aiheuttanee saastunut maaperän puhdistaminen kustannuksia. Nämä kustannukset tulee arvioida tarkemmin hankesuunnitteluvaiheessa.

Hankkeen alustava kustannusarvio on 3 148 000 € (hintataso 6/2016). Tästä aiheutuva vuokratulokustannus hyvinvointitoimialalle on noin 23 500 €/kk ja 281 000 €/vuosi vuoden 2016 vuokratason mukaan.

Luostarinkadun lastenkodin os. 1 sijoitettujen lasten siirtäminen kaupungin muihin lastenkoteihin tuo henkilöstösäästöjä siten, että Luostarinkadun ohjaajien ja lastenhoitajien siirtyessä lasten mukana uusiin sijaishuoltopaikkoihin, voidaan uudessa sijaishuoltoyksikössä lakkauttaa vastaava määrä avoimena olevia vakansseja. Suunnitelmana on, että kaikki Luostarinkadun lapset siirtyvät Maksilankadun lastenkotiin syksyn

2016 ja alkuvuoden 2017 aikana. Kolmen avoimena olevan lastenhoitajavakanssin lakkauttamisesta saatavat henkilöstäsäästöt ovat n. 89 000€/vuosi.

6.4 VAPAUTUVAT TILAT

Luostarinkadun 2. yksikön muuttuessa perheitä kuntouttavaksi yksiköksi, on tarkoituksena, että Luostarinkadun 1. osaston lapset sijoitetaan Turun kaupungin muihin lastenkoteihin. Tällöin Luostarinkadun lastenkodin tilat tyhjenevät. Suunnitelmana on, että Luostarinkadun lastenkodin tilat saataisiin alkuvuodesta 2017 kokonaan tyhjäksi.

Uusi ympärivuorokautisen hoidon yksikkö mahdollistaa Vakka-Suomentien ja Virusmäentien lastenkotien yhdistämisen ja nykyisten tilojen tyhjentämisen. Järjestelyjen myötä kaupunki pystyy luopumaan kokonaan kaikista kolmesta kohteesta.

Taulukossa 11 on esitetty hyvinvointitoimialalle aiheutuva nettovaikutus vuosien 2016–2017 aikana, mikäli Luostarinkadun lastenkodin tyhjenee kokonaisuudessaan, perheitä kuntouttavalle yksikölle vuokrataan 3 asuntoa kuntoutettaville perheille sekä pienten lasten vastaanottokotiin tehdään toiminnallisia muutostöitä. Varsinaista neliömuutosta ei voida arvioida, koska asuntojen kokoja ei tiedetä.

toimipiste	yksikön osoite	neliöt (m ²)	vuokra €/kk	muuta
Luostarinkadun lastenkodista luopuminen	Luostarinkatu 5	610	-7 129,35	
Pienten lasten vastaanottokodin muutokset	Vähä-Heikkiläntie 5		585,00	Muutostyömaksu 50.000 €:n investoinnista
Asuntojen (3 kpl) vuokraaminen TVT:itä	Eri osoitteita		3 000,00	1.000 €/asunto/kk
Nettovaikutus			-3 544,35	

Taulukko 11, hyvinvointitoimialalle aiheutuva nettovaikutus vuosien 2016–2017 aikana

Taulukossa 12 on esitetty hyvinvointitoimialalle aiheutuva nettovaikutus, mikäli uusi pitkäaikaishoidon laitos toteutetaan.

toimipiste	yksikön osoite	neliöt (m ²)	vuokra €/kk	muuta
Vakka-Suomentien lastenkoti	Vakka-Suomentie 28	-302	-3 129,54	Luovutaan
Virusmäentien lastenkoti	Virusmäentie 8	-374	-4 972,06	Luovutaan
pitkäaikaishoidon yksikkö (uudiskohde)	Moikoisten lastenkodin laajennus	2 021	23 400	Investointi noin 3,15 M€
Nettovaikutus		1 346	15 298,40	

Taulukko 12, hyvinvointitoimialalle aiheutuva nettovaikutus uudesta pitkäaikaishoidon laitoksesta

7 PALVELUN JÄRJESTÄMISTAPAHDOTUS

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisesta aiheutuvat muutokset asettavat vaatimuksia kunnan palveluiden kehittämiseksi. Kunnan oman lastenkotiverkoston tulee kehittämistyön tuloksena kyetä kilpailemaan laadullisesti ja kustannustehokkaasti yksityisten palveluntuottajien palveluiden kanssa. Sote-uudistuksen myötä sijoituspalveluita tulevat todennäköisesti käyttämään Turun lisäksi myös muut maakunnan kunnat.

Perhe- ja sosiaalipalveluiden strategiseksi tavoitteeksi on asetettu ostopalveluiden vähentäminen ja kustannusten painopisteen siirtyminen sijaishuollosta avohuoltoon. Perhehoidon osuuden lisääntyminen on asetettu keskeiseksi sijaishuollon sosiaalityön tavoitteeksi tuleville vuosille. Tavoitteena on, että omien lastenkotien käyttöä tehostetaan ja ostopalveluiden käyttöä vähennetään.

Tilatarvetyöryhmä esittää Luostarinkadun lastenkodin tiloista luopumista ja os. 2 toiminnan muutosta perheitä kuntouttavaksi. Työryhmä aloittaa toimintansa Mäntymäen perhekeskuksen tiloissa. Toiminnallisen muutoksen myötä os. 1 lapset sijoitetaan toiseen Turun omaan lastenkotiin. Lapselle läheisen aikuisen siirtyessä lapsen mukana uuteen sijaishuoltopaikkaan, saadaan vastaanottavan yksikön henkilöstörakennetta vahvistettua.

Kahden pienen lastenkodin yhdistämisellä ja henkilöstörakenteen vahvistamisella mahdollistuu laitoshoidon tarvitsevien vaikeahoitoisten (psykiatrisesti/päihteillä oireilevat) lasten sijoittaminen Turun omiin lastenkoteihin, lähelle lasta hoitavia tahoja ja lapsen verkostoja.

Vastaanottokotien toimintaa kehitetään siten, että lapsen yksin sijoittamisen sijaan työskennellään aiempaa tehokkaammin lapsen vanhempien, sisarusten ja lapsen verkostojen kanssa. Tavoitteena on edelleen lapsen kotiutumisen ja pitkäaikaisten kodin ulkopuolisten sijoitusten väheneminen. Vastaanottokodeilla on keskeinen rooli myös perhehoidon lisäämisessä, päivystysperheiden ja pitkäaikaisten perhehoitajien tukemisessa. Vastaanottokodin henkilöstörakennetta muuttamalla Turun oma perhehoito saa lisäresursssia.

8 YHTEENVETO

Eduskunta on hyväksynyt hallituksen esityksen laista kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali-, ja terveyshuollossa. Laki esittää yli 5 M€:n sosiaali- ja terveyshuollon hankkeet vuoteen 2019 loppuun asti. Rakennusinvestointeja koskeva rajoitus ei kuitenkaan koske pienempiä investointeja, eikä normaaleja vuosihoitoon liittyviä investointeja. Rajoituksen ulkopuolella ovat myös sellaiset, jotka ovat välttämättömiä valvojan viranomaisen tarkastusten johdosta esimerkiksi käyttäjien turvallisuuden tai terveyden vuoksi.

Laissa sanotaan, että sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämistä vastuussa olevalla on oikeus irtisanoa tilojen vuokrasopimus vuoden 2019 aikana päättyneeseen 12 kuukauden kuluttua irtisanomisesta. Jos palvelun järjestämistä vastuussa oleva ei ole tänä aikana irtisanonut sopimusta, jatkuisi sopimuksen voimassaolo sopimuksen mukaisesti.

8.1 TOIMENPITEET TIIVISTETYSTI

1. Perustetaan uusi perheitä kuntouttava yksikkö
 - yksikön tukikohta Mäntymäen perhekeskuksen yhteyteen
 - toiminnan alkuvaiheessa työskentely aloitetaan kuntoutettavien perheiden omissa kodeissa
 - kun työryhmä on sisäistänyt toimintatavan, on tarkoituksenmukaista vuokrata TVT:ltä 2–3 asuntoa (vrt. kriisiasuminen eli ns. Tovi-kodit) vuokrahintaan noin 1 000 €/kk/asunto, yhteensä 24 000–36 000 €/vuosi
 - toiminta saadaan käynnistettyä vuoden 2016 lopulla
 - toinen vaihtoehto on rakentaa yksikölle uudisrakennus Pienten lasten vastaanottokodin yhteyteen, laajuus on 356 m² ja kustannusarvio n. 1 300 000 € (kustannustaso 6/2016). Neliöt ja hinnat tarkentuvat hankesuunnitteluvaiheessa.
2. Mahdolliset toiminnalliset muutokset Pienten lasten vastaanottokotiin
 - Päivystysperheyksikölle tehdään toiminnallisia muutoksia Päivölä -osastolle, kustannusarvio n. 50 000 €
 - Arvioidaan vastaanottokodin keittiön muuttaminen perhekuntoutusasunnoksi.

3. Luostarinkadun toiminnallinen muutos
 - 1. osaston lapset sijoitetaan muihin olemassa oleviin lastenkoteihin yhdessä omahoitajan kanssa
 - 2. osasto muuttuu perheitä kuntouttavaksi yksiköksi ja yksikön tukikohta siirtyy Mäntymäen perhekeskukseen (toimenpide 1)
 - Luostarinkadun tiloista luovutaan kevään 2017 aikana → kiinteistökehitys
4. Moikoisten ja Maksilankadun lastenkotien muuttaminen 14:sta paikkaisesta 12:ksi paikkaiseksi.
5. Vakka-Suomentien ja Virusmäentien lastenkotien siirto Moikoisten tai Puolukkatien lastenkodin yhteyteen rakennettavaan uudisrakennukseen
 - hankkeen laajuus 2 021 m² ja kustannusarvio n. 3 150 000 € (kustannustaso 6/2016). Neliöt ja hinnat tarkentuvat hankesuunnitteluvaiheessa.

Kohde	Paikkalu ku	Huoneiden lkm	Henkilökunta	Hoitomitoitus lapsi/hoitaja	m2 yhteensä
Mäntymäen perhekeskus os.1	6	6	vastaava ohjaaja erikoissairaanhoitaja 6 ohjaajaa 2 yötyöntekijää	1,6	2 145
Mäntymäen perhekeskus os.2	6	6	vastaava ohjaaja erikoissairaanhoitaja 6 ohjaajaa 2 yötyöntekijää	1,6	
Mäntymäen perhekeskus os.3	6	6	vastaava ohjaaja erikoissairaanhoitaja 6 ohjaajaa 2 yötyöntekijää	1,6	
Mäntymäen perhekeskus os.4, jalkautuva	6	6	vastaava ohjaaja erikoissairaanhoitaja 7 ohjaajaa 1 yötyöntekijä		
Pientenlasten vastaanottokoti Tähtelä	7	7	1 osastonhoitaja 3 ohjaajaa 2 lastenhoitajaa 4 lastenhoitajaa 1 laitosapulainen 1/2 sairaanhoitaja	1,5	
Pientenlasten vastaanottokoti Päivölä	7-10 päivystys perhe	7	1 osastonhoitaja 5 ohjaajaa 1 lastenhoitaja 3 lastenhoitajaa 1 laitosapulainen 1/2 sairaanhoitaja		
Virusmäentien lastenkoti	7	7	vastaava ohjaaja 6 ohjaajaa yöhoitaja laitosapulainen	1,1	410
Vakka- Suomentien lastenkoti	7	6	vastaava ohjaaja 6 ohjaajaa (lastenhoitaja) yöhoitaja vastaava kokki	1,1	227
Luostarinkadun lastenkoti os.1	7	5+1 ulkorakennuk sessa	3 ohjaajaa 2 lastenhoitajaa yöhoitaja talousapulainen	0,8 (7 lapsen mukaan) 1 (6 lapsen mukaan)	582
Luostarinkadun lastenkoti os.2 kuntouttava os.	7	5+1 ulkorakennuk sessa	4 ohjaajaa 2 lastenhoitajaa (-ohjaa- jaksi) yöhoitaja talousapulainen		

Kohde	Paikkalu ku	Huoneiden lkm	Henkilökunta	Hoitomitoitus lapsi/hoitaja	m2 yhteensä
Makslankadun lastenkoti os.1	7	6	2 ohjaajaa 3 lastenhoitajaa yöhoitaja talousapulainen	0,8 (14 lapsen mukaan) 1 (12 lapsen mukaan) vrt.	571
Makslankadun lastenkoti os.2	7	6	3 ohjaajaa 3 lastenhoitajaa yöhoitaja talousapulainen	1 (14 lapsen mukaan) 1,1 (12 lapsen mukaan) vrt.	
Moikoisten- kadun lastenkoti os.1	7	6	3 ohjaajaa 2 lastenhoitajaa yöhoitaja talousapulainen	0,8 (14 lapsen mukaan) 1 (12 lapsen mukaan) vrt.	673
Moikoisten- kadun lastenkoti os.2	7	6	3 ohjaajaa 2 lastenhoitajaa yöhoitaja talousapulainen	0,8 (14 lapsen mukaan) 1 (12 lapsen mukaan) vrt.	
Puolukkatie lastenkoti os.1	6	6	4 ohjaajaa 2 lastenhoitajaa yöhoitaja laitosapulainen	1,1	1 360
Puolukkatie lastenkoti os.2	6	6	5 ohjaajaa lastenhoitaja yöhoitaja talousapulainen	1,1	
Puolukkatie lastenkoti os.3	6	6	6 ohjaajaa yöhoitaja talousapulainen	1,1	
Lakkatie lastenkoti Sisula	6	6	vastaava ohjaaja sairaanhoitaja 7 ohjaajaa yöhoitaja talousapulainen	1,5	1 022
Lakkatie lastenkoti Pippurila	6	6	vastaava ohjaaja sairaanhoitaja 7 ohjaajaa yöhoitaja talousapulainen	1,5	
Lakkatie lastenkoti Isola	6	6	vastaava ohjaaja sairaanhoitaja 7 ohjaajaa yöhoitaja	1,5	

1 Päivystysperheyksikön tilatarve

Lasten huoneita olisi jatkossa kolme sekä yksi huone tarvitaan nuorisokäyttöön/nuoren perheelle. Nämä huoneet kalustetaan niin, että vanhemmalle myös oma lepotila.

Yksi huone säilyy leikkihuoneena pienille lapsille.

Tällä hetkellä yksi huone on ”vanhempien tapaamishuone” (ruokapöytä ja sänky). Tarvitaan tilaa myös vanhemmuuden arvion ja perheen tukemiseen, videotyöskentelyyn ja psykologin tapaamisiin. Suunnitelmana poistaa väliseinä ja näin saadaan isompi huonekokonaisuus, jossa tilaa vuorovaikutushetkiin ja tällöin huoneessa vanhemmille oma wc valmiina.

Kunnollinen varastotila tarvitaan päivystysperheille lainattaville tavaroille ja vaatteille. Tällä hetkellä varastona toimii lastenhuone. Nyt Päivölässä on neljä lasten vessaa/pesutilaa. Yksi niistä tulisi vanhempien käyttöön, yksi toimisi vauvojen/taaperoiden vessana ja yksi isompien lasten vessana. Yhden vessan voisi poistaa ja muuttaa varastotilaksi.

Vanhempien tapaamistilaksi muuttuisi myös yksi lastenhuone keittiön takana.

2 Muutostarve

- **Vanhempien tapaamishuoneen laajennusmuutos vaatii:**
 - yhden väliseinän purkamisen
 - kaapiston purkamisen
 - toisen oven peittämisen
 - huonekaluhankintoja: lepotuolit vanhempien käyttöön, kahvinkeitin
 - seinä- ja lattiapintojen uusimisen
- **Kunnollinen varastotila lainattaville tavaroille muutos vaatii:**
 - tällä hetkellä Päivölässä on vaatehuone, jonka vieressä on lasten kylpyhuone (ei vessanpyttyä). Tälle kylpyhuoneelle ei ole enää tarvetta, kun lapsia ei asu ympärivuorokauden Päivölässä.
 - kylpyhuoneen ja varaston välisen väliseinän poisto
 - seinä- ja lattiapintojen uusiminen
 - hyllytilaa isoille tavaroille, kuten turvaistuimille
- **Lastenhuoneen muuttaminen tapaamistilaksi muutos vaatii:**
 - pienen väliseinän ja oven poiston → tilalle liukuovi
 - seinä- ja lattiapintojen uusiminen
 - kalusteita, kuten muutama istuin ja pieni pöytä
- **Muita hankintoja muuttuneeseen toimintaan:**
 - kalusteita vanhemmille, lepotuolit tai sängyt lastenhuoneisiin
 - nuorison tapaamisia varten nuorisolle suunnattuja pelejä ja muuta tekemistä vanhemman ja lapsen välisiin tapaamisiin